

ABONAMENTUL
 Pe un an . 28 Cor.
 Pe un jum. . 14
 Pe o lună . 2-40
 Nrul de Duminică
 pe un an . 5 Cor.
 Pentru România și
 America . . 10 Cor.
 Nrul de zi pentru Ro-
 mânia și străinătate pe
 an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
 și ADMINISTRAȚIA
 Dealul Păpăușilor, 20,
 IERȘOLIM
 se primesc în abonam-
 ent.
 Multumim pentru articolele
 scrise în fiecare zi.
 Manuscrisurile nu se
 întorc.
 Telefon pentru oraș și
 comitat 507.

Activitatea extrașcolară a învățătorilor noștri.

Cea mai nouă circulară a Conzistorului arhiepiscopar cere ca cu ocazia conferențelor învățătorescilor, cari se vor ține în toamna asta, fiecare învățător să raporteze despre activitatea sa extrașcolară. La noi s'a auzit cam rar termenul de »activitate extrașcolară«, el e împrumutat din România, unde această activitate a fost de o vreme încoace foarte îmbrățișată și în același timp și foarte discutată. În România, unde până de curând învățătorilor dela țară nu le era permis să-și cumpere pământ și să poarte gospodărie, și unde, prin această măsură ei erau necesități a-și dedica tot timpul școlii și promovării culturii poporului, activitatea extrașcolară a fost multă vreme în floare și ea a și produs foarte mult. Mulțimea de bănci populare, cercurile culturale, școlile de adulți, toate acestea au fost făcute în măsura cea mai mare de către învățători.

Și la noi a dezvoltat învățătorimea o activitate extrașcolară, pe care însă considerându-o toată lumea ca ceva dela sine înțeles, n'a numit-o nimeni cu un nume nou. Și la noi a deschis câte un învățător harnic școală de adulți, și la noi țin unii »prelegeri populare« și așa mai departe, cu toate acestea de o activitate extrașcolară la noi nu s'a vorbit până acum mai de loc. Asta poate că și din cauza, că ea nu s'a

desfășurat sistematic, ci numai din inițiativă proprie mai mult.

Acum Conzistorul din Sibiu pare a cere socoteală despre această activitate extrașcolară, în mare parte neexistentă. Sântem curioși de rapoartele învățătorilor în această chestiune. Din parte-ne credem că ni-se va da de astădată prilej de desiluzie.

Și anume iată de ce: În multe părți rapoarturile încordate dintre învățător și preot zădărnicesc orice inițiativă extrașcolară. Adesea sânt astfel de raporturi și între învățător și protopop.

Dar poate că nu aici e năcazul cel mai mare. El e a se căuta în situația excepțională, în care a fost adusă învățătorimea noastră prin ultima lege școlară. Dacă am avea o statistică a activității extrașcolare dela 1900 până la 1905, să zicem, și am pune-o alături de aceea dela 1905—1910, am putea constata cu cea mai deplină siguranță că aceasta a scăzut în mod cu totul simțitor.

Și a scăzut din cauza că în ultimii ani limba ungurească a devenit o povară enormă pe umerii bieților noștri învățători, supt care abia mai pot resufla. Munca depusă în scopul de a satisface pretensiunile exagerate ale legii le răpește învățătorilor tot timpul liber și, pe lângă aceasta, îi slăbește și trupește.

Cu drept cuvânt se plângea în Nr. 164 al ziarului nostru un învățător că »pieptul învățătorilor resimte bineșor legea apponyiană«.

Dar nu numai că le răpește timpul înzadar și-i face din oameni neoameni, ci această lege m-i are și darul de a nimici orice dragoste de muncă în aceia, pe cari îi apasă. E ușor de înțeles, că o lege care te urmărește în modul cel mai mișlesc, până în cele mai tainice colțuri ale sufletului, nu e în măsură de a-ți spori entuziasmul și dragostea de muncă, ci dimpotrivă, ea e ca un foc care pârjolește, lăsând totul pustiu în urma sa. De aceea învățătorii noștri sânt din zi în zi tot mai fără de viață, — parcă tot mai tare se usucă vița învățătorilor-apostoli, luându-le locul niște biete ființe apatice, stoarse. »Până acum am muncit cu drag — spunea mai dăunăzi un harnic învățător dela o școală fruntașă de a noastră — de aici încolo viața îmi e numai un chin, până ce mă voiu pensiona, mâne-poimâne«.

Aici ne-a adus legea lui Apponyi! Educatorii copiilor noștri, în ochii cărora ar trebui să găsești veșnic flacăra idealismului și entuziasmul de muncă, astăzi sânt pe calea de a deveni cu toții niște blazați cu privirea ștearsă, în cari nu mai e nici un fel de energie.

Și mai e încă ceva! Pretutindeni în țară s'a pus la cale de către inspectorii școlari unguri cea mai sistematică goană și cel mai abject spionaj în contra învățătorilor noștri. Bieții de ei nu cutesc a face o mișcare fără teama de a nu fi făcuți imposibili de către ștreberii culturii oficiale și fără de teama de a nu »periclita« însași școala pe care o servesc. Unii inspectorii au ajuns la

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

Scrisori din drum.

— Ocenele Mari. —

Te pomenești deodată la sfârșitul lui Iunie, fără să vrei bagi de seamă că viața înfrigurată a orașelor intră într'o monotonie neobicinuită. Ziua îți o petreci în casă la adăpost, ferindu-te de căldura coplesitoare care pripește și arde ca și când te-ai găsi în preajma unui foc uriaș.

Seara te miri de unde grădinile poate strânge atâta lume, care vine să privească la cinematograful, să bea berea răcoritoare și să mănânce alune americane.

Pe obicinuișii cafenelelor (nu-i mai găsești, la locul lor, vizitatorii berărilor sânt mutre cu totul noi pe care nu-ți aduci aminte să-l fi întâlnit măcar odată în cursul anului. E lumea mahalalelor, care ese la iveală. Profesorii s'au răspândit ca potârnichele, iar școlarii își plimbă îndrăzneț pașii peste tot locul, răsbunând timpul cât au trebuit să stea strânși în tunicile cu vargă albă și număr la guler.

Doctorul meu, pe care l întâlnesc întâmplător într'un colț al cafenelei, mă îndeamnă să plec pentru a face băi de sare și astfel să pot scăpa de un beteșug venit pe neașteptate. Imi fac geamantanul în pripă și pornesc.

Cu cât trenul se afundă mai mult în văle răcoritoare ale Vâlcei, cu atât mișiștele se răresc și dealurile cresc mereu.

Ocenele Mari e numai o stațiune balneară. Aci vin aproape numai oameni cu restrânse mijloace materiale, vin oameni ca să gonească durerile din mușchi și articulațiuni și parte vin numai așa ca să poată zice că au plecat în vlegiatură.

Tot confortul acestei stațiuni balneare se reduce la niște băi cu totul primitive, prost întreținute; la un hotel în care curățenia nu este condițiunea de căpetenie a antreprenorului. O grădină publică îngrijită cu sgarcenle, printre pomii cărora bălăriile se resfață în toată voia. Acestea toate formează confortul »oficial«, care laolaltă sânt proprietatea băilor.

Toate acestea se datoresc sârğuinței, fără pereche, a străinului Klaus, care a muncit o viață întreagă pentru a închege — cu mijloace restrânse — necesitățile unei asemenea întreprinderi. Anul trecut a murit celce a dat orașelului de munte un pic de viață, și sătenilor, lipsiți de roadele pământului, mijloace de a-și agonisi pentru iarnă hrana pentru ei și familiile lor.

Antreprenorul cel nou e un om sfios, lucrează cu prudența care nu întotdeauna formează chezașia unei bune și roditoare întreprinderi.

Administrația comunală lăncezește și nu dă nici un ajutor. Drumul care disparte orașelul în

două se găsește în cea mai deplină murdărie — deși ar putea fi un minunat bulevard — iar pavagiul — acolo unde pătura e din belșug — e mai prost ca-n fanarul Țarigradului. De-alungul aceluia drum se găsesc două vile, din care una, *Vila Lanterbach*, merită să fie relevată, pentru buna ospitalitate ce se dă locatarilor, pentru curățenia demnă de imitat și în sfârșit pentru construcția solidă și sănătoasă, trebuincioasă oamenilor suferinzi.

În lungul drumului de fier încă două vile, presărate la o mare distanță una de alta, și încolo nimic. Mare parte din vizitatori stau prin căsuțele vâruite curate, ale sătenilor. Dar restul populațiuni din Ocenele-mari îl formează țigani cărămidar, țigani cari așteaptă trenurile pentru a duce bagagele nouilor veniți.

Copii lor, sdrențuros îmbrăcați, vând cărți poștale cu vederi din localitate, cornuri cu lapte și lucruri făinoase, cu gust și bine lucrate, de »nemțoaica« ce șade în josul satului.

Micile stațiuni balneare și c/materice au avantajul, că lumea venită din dilerite colțuri ale țării poate petrece laolaltă, într'o armonie comună, făcând în așa fel să dispară deosebiriile de clasă și de situațiuni sociale. Nu e însă, mai puțin adevărat, că te-ai aștepta, în aceste locuri, unde împrejurările îți dau puține prilejuri de distracție,

recorduri însemnate pe terenul spionajului și al — destituirilor. Pentru motive ridicole, adesea li-se fac învățătorilor zile fripte, așa că chiar și cei mai buni și mai conștiințoși învățători sânt nevoiați a observa o rezervă, care, între împrejurări normale, ar însemna o lașitate condamnată. Ei nu mai cutează, prin multe locuri, să ia parte la o adunare a despărțământului Asociațiunii, — nu se duc la Reghin, fiindcă prevăd, că acolo pânzășii cari au însărcinarea de a corupe suflete, vor descoperi agitație și planuri de revoluție, și nu se mai expun și-canelor de cari s'ar putea face părtași, dacă ar ținea undeva o prelegere publică de caracter cultural.

E ușor de înțeles care poate fi, între astfel de împrejurări, așa numita activitate extrașcolară. Mai adăogați la toate acestea și împrejurarea că o mare parte a învățătorimei noastre, se mai ocupă intensiv și cu economia, încât nu i rămâne timpul necesar nici pentru școală, și veți avea o iconă clară despre activitatea extrașcolară publică — că în o activitate extrașcolară privată desvoltă cei mai mulți — adesea chiar spre paguba culturii noastre.

Și totuși, cele arătate până aci nu constituiesc încă o scuză suficientă, care să-i desăvârșeze pe învățători de desfășurarea unei activități extrașcolare publice. Tocmai fiind situația atât de grea și de complicată impune cu o necesitate inexorabilă o organizare înțeleaptă a acestei activități, așa ca să nu dea prilej la suspiciuni zădărnice, în schimb însă să puie în brazdă rădăcină pe fiecare învățător, așa ca în urmă să răsără roade îmbelșugate.

E timpul ca să se organizeze și la noi cercuri culturale, ca în România. În legătură cu Asociațiunea, acestea s'ar și putea înjgheba, dacă ar da mână de ajutor și autoritățile noastre bisericăști-școlare.

Tratatul guvernului cu Românii. »Neue Freie Presse« este informat că în cursul acestei săptămâni guvernul unguresc va relua tratativele cu Românii.

Ziarul vienez nu se declară mai precis în chestia aceasta și nu pomenește nici un nume.

Înțelegerea Româno-Turcă. »Frankfurter Zeitung« primește din cercurile politice turcești informația că știrile despre o înțelegere româno-turcă sânt întemeiate.

Ziarul german e informat că funcționari, ofițeri și universitari Români plănuiesc o excursie monstră la Constantinopol, unde se fac mari pregătiri pentru primirea lor solemnă.

Excursia aceasta ar fi un răspuns la vizita Turcilor în România și o expresie a relațiilor strânse ce s'au încheiat între aceste două state.

Încă o broșură asupra »chestiunii românești«. Surescitată de vorbirea contelui Tisza și de gâgă a marelui cortaj de împăcitori, mințile micilor politicieni și gazetari de provincie din Ardeal se încearcă zilnic în soluții cu cât mai pretențioase, cu atât mai ridicole concepute. Fiți-cele kossuthiste din centrul săuciiștii din Ardeal se străduiesc azi toate a da »soluția, singură posibilă«, chestiunii românești și pentru o mai largă publicitate, pretențioșii împăcitori de ocazie își scot articolele în broșuri, cu care inunda țara, sporind numai confuzia în mințile și de altfel ulmite și nedumerite de pripeala »ajunși de împăcare«. Dornici de-a fi înregistrați și elălături de celiași bărbați providențiali cari osteneau împreună cu contele Tisza, autorii de broșuri ne trimit și nouă exemplare, și ne roagă să ne dăm și noi »părerea asupra modestei lor contribuțiuni la activul împăcării«.

Din vrăful de broșuri cu cari sântem bombardat, mai rar ni-se dă însă prilejul să putem remarca vre-una mai vrednică de interesul nostru. Dacă remarcăm azi broșura fostului redactor al fișicei »Szászváros«, din Orăștie, *Mallász József*, ne pretăm la aceasta numai fiindcă conținutul

broșurei ce ni trimite era merit pentru publicul organului imperialist al ungarilor, ziarului »Budapesti Hirlap«, care însă a refuzat a-l publica, pe motiv că ar »aduce numai o notă disonantă în discuția inaugurată de contele Tisza și ar turba a-o numai«, deși — adaugă »B. H.« — nu e exclus ca în cele din urmă totuși Mallász să aibă dreptate. Contrariat de refuzul ziarului »B. H.«, Mallász și-a scos acum articolul în broșură, dându-ne ocazia să ne lămurim asupra motivului care a determinat pe redactorul ziarului »B. H.« să califice părțile lui Mallász drept o notă disonantă. Acest motiv se cuprinde în împrejurarea, că Mallász propune pentru rezolvirea chestiunii românești o anchetă compusă nu din »moderați«, ci din »ultraști« românilor și ungarilor din Ardeal, căci — raționează autorul broșurei — chestiunea de naționalitate în Ardeal e chestiune de sentimente și de instincte. Numai cei covășiți de instinctul rasei lor iubesc cu adevărat pământul Ardealului și numai deiei ascultă mesele celor două populațiuni.

Înțelegem pe deplin, că »B. H.« care poartă treaba oligarhiei șovine, n'a putut să aprobe părerea lui Mallász că oligarhii de talia conților Tisza și Khuen vor pacea numai cu ceie sânt gata să-și vândă neamul și să-l aservească politicii imperialiste ungurești. Prin broșura sa Mallász a confirmat încă odată acest adevăr, atât de contestat de »moderații noștri convinși«.

Convocarea dietelor provinciale din Austria. Din Viena se telegrafiază că oficiul »Wiener Zg.« de azi, publică un autograf imperial prin care dietele provinciale ale Austriei sânt convocate la ședințe. Dieta Sleziei e convocată pe 19 Septembrie, dieta Austriei de jos, Salzburgului, Stiriei, Carintiei și Vorarbergului pe 20 Septembrie, a Galiciei pe 20, iar a Austriei de sus pe 28 Septembrie.

Hencz a fost grațiat. Fostul deputat Hencz Károly, fost membru al partidului popular, care în politică și-a ilustrat numele apărând pe ministrul președinte contele Khuen în contra lui Zakariás și tovarăși — cu vre-o 4 ani înainte omorâse, în duel, pe contele Keglevich și a fost condamnat pentru această crimă la 3 luni închisoare de stat.

la o viață socială mai înțelegătoare. Nu ai însă norocul să cetești o gazetă sau o revistă. »Liga culturală« nu există, sală de lectură deasiderea; nimic, însă, din ceia ce ar putea să-ți dea o distracție intelectuală.

Și totuși s'ar putea face. Factori intelectuali ai comunei, cei căți-va învățători ai școlii și mai ales tânărul judecător ar putea înjgheba o minunată societate culturală.

Când stau de vorbă cu judecătorul și-i spun de cât folos ar fi toate aceste lucruri pentru cei veniți acolo în timpul verii, se mulțamește să zimbească ironic și să tacă. Și la urma urmei îi vine să i dai dreptate. Când ar mai avea onoabilul jude — care sfădează într'un chip orientat jvinile de care e înconjurat — destul timp să și facă toaleta ultra modernă și cum să se mai obosească bietul om să-și scoată mânușile pentru asemenea fleacuri?

— Da lasă-mă nene, — îmi spunea — că am ciul destul pe băncile școlii!

Dumnealui face politică foarte încurcată, încă n'ar putea să pricepi de ce culoare este și are o

Inversunată ură împotriva naționaliștilor lor-ghiși.

Lumea neavând ce face joacă cărți, dar joacă strașnic. Joacă și d-nul judecător! O doamnă după două zile de ședere în Ocne, avea un deficit de 400 de lei, tocmai suma cu care venise să petreacă timp de o lună. Telegramul a fost pus în mișcare pentru a aduce această veste de însă-nătoșire soțului ei.

Cel cari nu se ocupă cu asemenea sporturi se plimbă în fața grădini, se plimbă și ascultă muzică, se plimbă și discută asupra farmei ului ce dă azolul părului blond, asupra frumuseții rochiilor împiedecate și clevețesc, mai ales clevețesc pe socoteala unui domn și unei domnișoare pe care i-au văzut »prea des împreună«, citind și făcând literatură. D. judecător cercetează codul să vază dacă asemenea maniere sânt permise și dacă nu cumva ar avea dreptul să-i aresteze.

Se fac excursiuni la Ocnițe, distanță de un kilometru de Ocnele mari, de unde se târguie lucruri de piatră și de lemn, executate în penitenciar de cătri arestați, cadoură pentru cei ră-

mași acasă, pe care stau scris, cu frumoase litere roșii »Souvenire de Ocnele-Mari«.

La biserică, în sărbătoare, nu se duce nimenea pentru că toți se scoală prea tarziu, iar popa isprăvește prea de vreme.

Dacă s'ar face o încercare căi de căt, dacă d. prefect al jud. Vâlcea și-ar da osteneala să impună administrației comunale să caute a înfrumuseța comuna, în capul căreia se găsește, dacă s'ar putea găsi un om energetic și de inițiativă, Ocnele Mari ar putea deveni, încă una din stațiunile balnare, care ar putea să oprească pe mulți de a trece hotarele țării.

C. S. Făgețel.

Din trecutul Sirbilor munteneșeni.

E mult de-atunci. În munți negri din nordul Aloaniei trăia un popor războinic, de origină slavă, trăind din brigandaj. Turmele de oi erau abundente și pășunatul bogat.

Turcia pe-aturci era mare și puternică. Victoriile sultanilor osmanlii cutremurau Europa în-

Gulere și manșete mai frumoase curățoșie fabrica de spălat cu aburi — —

„UNIO“

Kluj—Kolozsvár, Ferencz József-út 102.

— — — Telefon Nr. 395. — — —

Lucrările din provincă dacă trec peste 3 cor. le retrimite franco.

»Părinte al patriei«, a știut să amâne începerea pedepsei de pe an pe an sub coaliție, iar sub actualul guvern a reușit să obțină grație regească după o ședere de trei săptămâni în închisoarea din Vaș...

Iată cine se împărlășesc de mila împărătească!...

Nouă alianță între marile puteri. »Neues Wiener Journal« se ocupă, la loc de frunte, de convenția militară ce s'ar fi punând acum la cale între Germania, Austro-Ungaria și Turcia. »N. W. J.« susține că, cu toate desmițările ce s'au dat, informațiile ei sânt absolut sigure. Căci întâlnirea contelui Aerenhal cu Hakkî-Bey, la Marienbad, a avut de scop discutarea acestei convenții. Între Germania și monarhia noastră se urmează de multă vreme desbateri cari să afluă calea potrivită de a aduce Turcia în legături mai strânse cu puterile acestea. De planul acesta a fost încântat în primul rând împăratul Wilhelm, care a primit în audiență de adio pe generalul von der Goltz, — inspectorul general al armatei turcești. Viena e mai precaută, căci se teme de Slavii din monarhie, cari — din dragoste pentru Rusia — n'ar privi cu ochi buni sproprierea de Turcia. Soarta convenției militare cu Turcia se va decide cu ocazia vizitel pe care va face-o în curând împăratul Wilhelm bătrânul nostru monarh.

Jeszenszky și »Tribuna«. Famosul secretar de stat care a condus »alegerile« recente, de Duminică petrece în Arad, unde face o cură. Un redactor ungur a avut prilejul să discute cu el deosebite chestiuni, între altele pe scurt — și chestia naționalităților. Jeszenszky a făcut declarații foarte laconice.

»Știu că în vremile din urmă pe lângă Sibiu Aradul devine centru naționalist tot mai puternic. Cred că meritul e în parte al ziarului »Tribuna«, a cărui direcție Românilor le place mai mult decît direcția celorlalte foi românești, spre pildă a »Foil Poporului« sau a »Gazetei Transilvaniei.« Jeszenszky a încheiat cu o întrebare: »Tribuna o redactează și azi Russu-Șirleanul?«

Politicianul care a refuzat presei române favorul biletelor gratuite pe căile ferate pune o astfel de întrebare?

Vulpea a rămas tot vulpe!

Să îmbrățișăm meseria și comerțul.

— O propunere. —

Una dintre cele mai respectabile dar și mai rentabile ocupații omenești este, fără îndoială industria și comerțul. Importanța lor în viața românească e asemenea cu cea a arterelor pentru corpul omenească. Ele fac să circule, să se prelucere bunurile și să treacă de unde sânt prea multe la locul unde se simte trebuința lor. Aduc în contact pe om cu om, generalizează știința și cultura și în sfârșit ele sânt susținătorul mersului bun al politicii unui stat. A-tfel de momente au servit multor state ca îndemn să sprînească aceste ramuri ale ocupațiilor omenești, iar împrejurarea că cel ce le exercită se împărțește de un câștig modest și îi ofer un trai comod, a îndemnat pe mulți particulari să îmbrățișeze și să se dedice acestor ocupații, pe cari cu drept cuvânt le numim »plug de aur«.

Ve întrebăm, oare dăm noi destulă atenție acestor ocupații rentabile? Răspunsul că nu. La noi industria și comerțul nu prea găsește adepti, cu toate că dacă vom răsfoi industria, cea »magistra vitae«, re vom convinge că toate poverile cu situație mai favorabilă, o pot mulțumi dibăciei cu care au știut cultiva industria și comerțul. Acestor ocupații se datorează bogățiile enorme de cari dispuneau Fenicienii și Romanii. Dacia a primit epistatul de »felix« în urma hărniciei cu care Romanii plini de energie îmbrățișau industria și comerțul. Iar azi, în secolul alburului, privim cu mirare la progresul uimitor ce-l fac Englezii, Francezii și Germanii, despre cari se zice că »prind iepurele cu cerul cu boi«. Cât de mult țin Englezii la comerțul și industria lor națională, se învederează din convorbirea ce a avut-o V. Alecsandri cu Napoleon III împăratul Franței. Solicitând recunoașterea unirii principatelor dunărene și primit în mod foarte afabil, Napoleon a răspuns că simpatia reginei »mamei mărilor« o va căș-

tiga numai preamărind comerțul și industria Regatului britanic.

Vedem pe vecinii noștri cari secundau de comerțul și industria lor națională merg cu pași gigantici pe calea progresului,

Pentru-ce nu ia avânt și la noi, comerțul și industria națională? Unii se plâng că ne lipsește spiritul de întreprindere, alții se plâng de lipsa capitalului necesar.

Eu cred că în primul rând sânt împrejurările politice cari în loc să dea o împintenire întreprinderilor noastre de orice natură, le pun obstacole. Apoi ne lipsesc vederile economice mai largi și ca urmare manifestăm un fel de aversiune față de orice întreprindere economică. Mi trebuie să mărturisim că în general nu facem aproape nimic în direcția economică...

Vor fi ele și alte motive destul de palpabile cari ne fac să stagnăm, însă factorii competenți vor trebui să dea o soluție oarecare acestei probleme atât de vitale pentru noi, pentru că dacă în direcția economică nu vom face progres paralel cu progresul ce-l facem în direcția politică și culturală, — nu prea putem vorbi de înaintare.

Începutul și aici îl poate face numai »Asociațiunea« noastră, care nu peste mult își va ținea adunarea generală. Ar fi consult și salutar dacă adunarea generală a acestei instituțiuni, pe lângă toată sărăcia, ar trimite niște tineri în școlile industriale din Apus, cari întorcându-se acasă să ne învețe cum să exploatează natura, de exemplu cum să valorăm lemnele din păduri și alte ramuri de industrie, cari azi toate sânt în mâna fiilor lui Izrail.

Nu ne îndoim că pionierii culturai noastre naționale, vor ști deslega nodul gordian, care ne ține legați în întunec, pentru că energia și voința ni-e tare ca fierul, numai lumina ne trebuie. S. Stina, preot.

treagă și nimeni n'ar fi îndrăznit să se opună puterii cotoptoare a Osmanliilor. Viteazul Scanderbeg cu armatele ale de viteji, a pierit de mult și nu rămânea nici un colț din Peninsula Balcanică sub stăpânire creștină.

Muntenegrenii erau cu mult mai puțini decît sânt astăzi. Adăpostiți în munții lor uriași și inaccesibili puterea lor de rezistență ajunsese proverbială la popoarele balcanice. Luptele lor au trecut în domeniul legendelor. Eroii de armate osmane cari mai rătăceau prin Muntenegru erau nimicite în drumul lor. Femeile chiar aruncau butoaie cu pietre, din vărfurile cu neguri, distrugând tot în urma lor.

Siliani, preocupați de marile războaie din Ungaria și Asia-Mică ignorau aproape acești munteni încăpăținați. Niciodată nu s'au întreprins în contra lor o expediție mai serioasă.

Erau considerați mai mult o ceată de hoști de codri, cari erau aspru pedepsiți când careva din ei cădea pe mâinile autorităților.

Organizație de stat, propriu zisă, nici nu exista. Locuitorii trăiau din vânat și din prada incursiunilor ce făceau în Bosnia și în Albania de Nord. Având moravuri cu totul patriarhale, ei se apărau în contra turcilor mai mult din instinct de rasă și din cauza conservării naționale. Până astăzi popoarele slave din Balcani păstrează cea

mai adâncă ură în contra dușmanului lor comun: Turcii.

Cu tre erca anilor și cu progresul civilizației în Balcani, Muntenegrenii s'au lăsat să fie conduși de vlădicii lor. Tot așa Grecii și Bulgarii din Macedonia rezolvă delicturile religioase și de drept privat la episcopul din parohia respectivă.

Organizația modernă a armatei și relațiilor lor cu țările străine, cere o guvernare laică, fără a fi teocratică.

Primul principe al Muntenegrului a fost Nikita I. Cu el se inaugurează o eră nouă pentru Muntenegru.

Cu ocazia celebrării, nunții de aur a regelui Nikita, s'a proclamat Muntenegrul de regat și el rege.

Aceste serbări jubiliare s'au remarcat prin prezența unei escadre rusești la Antivari, și au făcut să se succedeză la Cetinje reprezentanții tuturor curțiilor cu care casa princiară sau a fost în legătură de bună vecinătate sau rudenie.

Cel dintâiu oaspe al regelui Nicolae a fost regele Ferdinand al Bulgariei. Toasturile ce s'au schimbat cu această ocazie au arătat legăturile adânci de rădădintre două popoare și prietenia sinceră a suveranilor lor.

După regele Ferdinand, urmaș de fiul său Boris, moștenitorul tronului bulgar, s'au perindat ca oaspeți perechea regală italiană, prințul Alexandru al Serbiei, prințul moștenitor al Greciei, și marele duce Nicolaevici, care în fruntea unei escadre ruse a salutat proclamarea de regat a Muntenegrului.

Crearea unui regat nou în Europa mai mult a fost o recunoaștere de formă pentru Muntenegru — el fiind de mult independent. A fost acest fapt o pierdere pentru ideea pansărbă. De acum sârbii vor fi împărțiți în două dinastii rivale și marele ideal al unei Serbii mari ca pe timpul lui Ștefan Dușan rămâne literă moartă. Nici odată un popor n'a asistat la sugrumarea unui ideal cu atâta durere ca sârbii. Manifestațiunile zgomotoase dela Belgrad împotriva regelui Nicolae au arătat îndestul aceasta.

În orice ce caz, visul din tinerețe al lui Nikita de a ajunge rege s'a împlinit. Acela care a vizitat o împărăteasă a Balcanilor, care a căutat cu atâta tinerețe și vigoare vitejia poporului său și faptelor sale eroice, merită o coroană regală.

Poate fi acest lucru o deziluzie pentru poetul-rege, dar bătrânețea e mai totdeauna realistă și se mușumește cu ce are.

Gulere
și
Manșete.

Numai calitate bună.
Marca lanț.

SUC. EMMER FERENCZ
Welsmayr Ferencz
Timișoara, centru, strada Hunyadi

Prigonirea tricolorului.

Din Copăcel (com. Făgărașului) ni se scrie:

Pedepsele în bani și închisoare pentru purtarea brâielor tricolore s'au început și în comitatul Făgărașului.

Cu ocaziunea turneului deputaților noștri: Dr. Vaida și Dr. Șerban, la adunarea din Mărgineni mai mulți tineri și femei aveau cingători, ca o parte întregitoare a costumului nostru. Renumiții »impănați« din comuna Șebeș (cari au săvârșit măcelul) nu au întârziat a salva patria de pericol. S'au aruncat, ca niște fiare sălbatice asupra tinerilor: *Matei Pulpea* și *Ana Pop*, ca să-i despoaie de cingători. Ambii s'au împotriviți, refugiindu-se în o curte, unde era mai mult popor adunat. Văzând poporul obrăznicia jandarmilor, i-a întâmpinat cu cuvinte demne de purtarea lor. Văzând ei legitima indignare a poporului, au renunțat deocamdată de a mai apăra patria prin despoierea țaranilor de cingători.

Noi credem, că cu aceasta s'a terminat, toată cauza. Dar jandarmii nu s'au mulțumit cu atât, ci au denunțat cazul preturei din Făgăraș, care nu a întârziat a pedepsi pe *Matei Pulpea* și *Ana Pop* cu câte 5 cor. amendă și 2 zile închisoare.

Prin mai multe comune: Ohaba, Șincanouă, etc., s'a bătut doba, ca să nu mai cuteze nimeni a purta cingătoare, căci va fi pedepsit cu temniță grea.

În felul acesta desigur va înceta în »Țara« orice »agitație« prin purtarea brâielor. Cu Dumnezeu, înainte nu.

S. S.
din Făgăraș, care a dictat aceste pedepse, ridicat acuza pe »tru contravenția »agitației împotriva statului«, pe baza ordinațiilor ministeriale Nr. 26559 din 1874 și 62693 din 1885. »Contravenția agitației împotriva statului« tinerii au săvârșit o »purtare la o instruire publică la cingătoare insignii naționale — valahe«. Patrioții noștri se sperie și de frunze!

Situația politică.

Viața politică din Budapesta începe să devie mai intensivă. Cu apropierea sesiunii parlamentului, cluburile politice se umplu tot mai mult și se pornesc combinațiile pentru viitor. În cluburi se vorbește despre toate, numai despre reforma electorală aproape de loc și aproape nimic.

Primul consiliu de miniștri.

Hieronimi, ministru de comerț și Lukács, ministru de finanțe, au sosit la Budapesta și și au luat în primire ministerele. În ministerul de finanțe s'au și început lucrările pentru redactarea proiectului de lege despre bugetul anului 1911.

Ministru președinte Khuen Héderváry va sosi la Budapesta Luni și Miercuri va avea loc primul consiliu de miniștri.

Sesiunea de toamnă a parlamentului unguresc.

»Noue Frele Presse« din Viena publică, în legătură cu audiența contelui Khuen Héderváry,

programul de muncă pentru toamnă al parlamentului unguresc.

Ziarul vienez constată înainte de toate necesitatea stabilirii bugetului cheltuielilor comune. În delegațiile cari se vor convoca pe mijlocul lui Octomvrie, ministrul comun de externe va face un expozeu în care va schița și reformele militare plănuite de guvernul comun. În același timp cele două guverne vor începe tratative cu privire la înlocuirea privilegiului băncii comune. Guvernul unguresc va oferi o prelungire a privilegiului până la 1917, fără să pună condiții speciale în ce privește organizația băncii.

În ce privește însăși Ungaria, parlamentul unguresc care se va întruni la 26 Septembrie va ține ședințe numai vre o două săptămâni, când el va ajurna din cauza delegațiilor. Foarte probabil în ședințele dintâi înainte de delegații guvernul va prezenta proiectul de lege despre convenția comercială cu Serbia și va propune Camerei să intre în discuția ei. După delegații, guvernul va prezenta proiectul despre bugetul anului 1911, stăruint să se voteze încă înainte de 1 Ianuarie.

Sârbii radicali.

Opinia publică românească cunoaște în deajuns duplicitatea Sârbilor radicali din Ungaria, atât în chestia naționalistă cât și în cea sârbocroată. Nu e de mirare, căci șeful lor e lașă Tomić, care în anul 1889 a omorât pe Miša Dimitriević, contrarul său politic și întemeietorul ziarului naționalist »Branik«, pentru care fapt a stat 6 ani în temnița ordinară din Vaș. Acest Tomić deja de mult timp joacă un rol foarte suspect și tradarea lui s'a dat pe față în mod neferoc, când pe cei doi deputați radicali, Dr. Gheorghe Crasolevici și Dr. Mladen Lisavaș, i-a silit să părăsească coaliția sârbocroată tocmai pe timpul când coaliția ducea lupta cea mai aprigă pentru dreptul limbii sârbești-croate și pentru autonomia Croației. Atitudinea condamnabilă ce a dovedit Tomić față de clubul naționalist, — pentru că cei trei deputați radicali, Dr. Moșitchi, Dr. Manoliovici și Mrcšići, erau numai păpușele lui Tomić, — este apoi în deajuns cunoscută.

Radicalismul demagogic al sârbilor radicali cu toate că a cucerit o parte însemnată a Sârbilor — prin zădărnirea ieftină a pământurilor mănăstirești și prin promiterea bunurilor patriarhale — totuși jocul lor urât n'a putut rămâne multă vreme în secret în fața Sârbilor. Poporul sârbesc a văzut cu mirare, cum Tomić și soții săi volesc să-l ducă în tabăra celor mai neîmpăcați dușmani. Chiar și cel mai radical țaran Sârb s'a revoltat, când în adunarea populară, ținută de Tomić—Batthyány Visontai, auzia afirmându-se că Sârbii să nu țină cu Românii cari au furat mănăstirile, nici cu Slovacii înrudiți, ci cu conții 48-iști. Poporului sârbesc mai suspect i-a fost, că solgăbirăii și notarii, la porunca guvernului, la alegerile congresuale, au exercitat cea mai mare presiune în favoarea candidaților radicali, și radicalii numai astfel au putut să aibă în congres o majoritate de un singur vot. Dar asta le-a fost perirea: poporul sârbesc știe foarte bine din trecutul său amar, că puterea (guvernul) sprijinește numai pe acei Sârbi, cari tradează drepturile poporului lor.

Poporul sârbesc mai întâi și-a făcut socoteala cuvenită cu Sârbii radicali la alegerile parlamentare din 1908 din Croația, pe candidații cărora banul de atunci, baronul Rauch, călăul poporului sârbesc, i-a ajutat din toate puterile. Toți, afară numai de doi înși, au căzut.

Au urmat apoi alegerile congresuale și parlamentare din acest an, când poporul sârbesc i-a măturat pe radicali de pe amândouă terenele de

luptă. Dar mai caracteristic și mai însemnat este, că au scos din biserică tabăra nefericită a lui Tomić, despre care mai târziu s'a dovedit, că a păgubit fondul național sârbesc cu mai mult de 80.000 de coroane.

Un bărbat sârb însemnat, mi a spus, că s'ar putea dovedi în nenumărate cazuri cum radicalii au privit autonomia, drept o vacă de muls.

Aminesc numai un caz.

În Becicherecul-mare, radicalii dominau netulburați comuna bisericăscă. Președintele comitetului, Ioja Gligorievici, ca deputat radical congresual, în anii 1906—1907, s'a rostit și el asupra preținșelor defraudări a patriarhului Brancovici. Dar mai târziu s'a dovedit că aceasta împreună cu un anumit Toșa Turinschi, — un mator de al Sârbilor radicali din Becicherec, — care a fugit în Serbia, dar apoi a fost prins — au defraudat 10.000 de coroane din banii comunității bisricești. Tribunalul i-a osândit pe amândoi la câte 3 ani de robie.

În răstimpul acesta partidul lui Tomić din Neoplanta s'a desființat. Poporul radical și florea inteligenței, supt conducerea d'ui Dr. Mladen Svinlarev, un medic finăr și agil din Neoplanta, a părăsit pe Tomić. Disidenții aceștia radicali au desvâlit poporului toate murdăriile Tomićilor și astfel Tomići și cu c'ica sa, căci partid numai avea, a gătat o. În zilele trecute au fost învinși strălucit la Becicherecul-mare și în O-Becse, două comuni mari sârbești, tot așa vor păși nu peste mult și în Neoplanta. În 9—22 Septembrie se va ține o alegere nouă în Neoplanta, pentru că congresul a nimicit mandatul dlui Slavco Miletić, cumnatul lui Tomić și fiul marelui Svetozar Miletić. Astfel învingerea candidatului sârbilor cinstiți, dl Dr. Gedeon Dungserszky, fiul unui mare mecenat sârb, e sigură.

Cu nimicirea lui Tomić, care asiăvară s'a curat de urmările învingerii rușinoase la moșla bărbosului conte T. Batthyány, s'a făcut cu puțință ralierea puterilor naționaliste sârbești din Ungaria și astfel poporul sârbesc se va înșira lângă frații săi Români și Slovaci cu energia veche, cu focul vechiu, ca umăr la umăr să ne eluptăm toate drepturile noastre firești.

Poporul sârbesc a isprăvit-o cu prostituția politică a Tomićilor.

Prin urmare Românii din Ungaria numai bucura se pot de demoralizarea completă a Sârbilor radicali, pentru că aceștia au dus o luptă dărză contra aspirațiilor drepte ale popoarelor nemaghiare din țara aceasta, făcându-se purtătorii trenii celor mai mari dușmani ai noștri, ca de pildă Batthyány, Apponyi, F. Kossuth și alții.

C. S.

Românii și jubileul împăratului.

Marea și puternica noastră împărăție vecină, și a înscris în analele sale, în ziua de 18 August, una din cele mai frumoase sărbători; nu pentru că a fost vorba de împlinirea a optzeci de ani de viață, a unui suveran, sau de cei 60 și mai bine de domnie. Ci, pentru că în acest lung șir de ani, fiecare cetățean, a acelor nenumărate naționalități de supt coroana comună a habsburgilor, a putut vedea, cum un om a învins și a trecut prin toate luptele, numai și numai ca să consolideze principiul monarhiei.

Viața împăratului Franz Josef, dacă a fost o viață de împărat, și dacă un suveran este cel dintâiu cetățean al unei țări asupra căruia sânt ațintiți ochii tuturor supoșilor, viața sa însă este ca și a celorlalți muritori.

Viața lui Franz Josef din acest punct de vedere, a întrunit mai bine ca oricare alta, jertfe, zguduiri, nenorociri, și succese, căci nu e lucru

Cea mai nouă prăvălie de vestimente și mai bogată în Timșioara-Fabric Kincs Arthur & Comp.

unde poate cineva ca să se provadă cu vestimentele cele mai bune și ieftine din stofe moderne.

Rog Onor. public cu toată încrederea a mă cerceta și a se convinge. Deosebit atrag atențiunea părinților cari își aduc copiii la școală.

Serviciu prompt și conștiințios. Prețuri fixe. Telefon Nr. 1053.

Cu deosebită stimă:

Kincs Arthur & Comp.

puțin ca supt lovitura inconștientă a unui pumnal să pierzi pe tovarășa vieții tale; ori ca misterul să învâlească încă și până azi moartea singurului tău fiu, moștenitorul Coroanei, și în fine, iubirea ta de frate să fie atât de rău plătită de soartă, ca o coroană îndepărtată, ce ai vrut să i-o dai, să-l aducă o lovitură de grație.

Iar tu, să urci treptele tronului străbunilor tăi prin sânge și să simți cum el se cutremură de clocotul revoluțiilor. Apoi războaiele din 1859 și 66. Astăzi însă după aceste toate întâmplări, ajuns în al optzecelea an al vrâstei sale și al șizeci și doilea al domniei, împăratul, întorcându-se înapoi cu mintea și privind în sine însuși, reamintindu-și faptele ce l leagă de viața publică a monarhiei, va fi imposibil ca în călătoria, numele de »Român« să nu strălucească și să nu-l lase mai puternic înainte ca al oricărui alt popor de supt Coroana sa. Nu doară pentru că ei au fost mai eroici sau mai de temut ca alții; nu pentru că au fost mai numeroși și în vreme de război i-au dat ajutor mai mare, dar pentru că au format începutul și putem spune și finalul domniei sale; și pentru că în această dublă ocaziune, ființa lor în imperiu a fost decisivă. La 1848 când Ungurii se revoltaseră și nu voiau să-l primească, prin brațele lui Iancu și Axente cari și-au schimbat coarnele plugului în pușcă și lance, el a căpătat corona; și cel dintâi pământ pe care a călătat ca împărat, a fost pământul din țara Moșilor, al Abrudului. Acum la apusul vieții, când înainte de a închide ochii, a ținut să încrusteze definitiv două pietre prețioase în coroana sa, »Bosnia și Herțegovina« Românii iarăși au arătat o dragoste și un tact deosebit.

În această zi atât de mare pentru dânsul când nu știu câte milioane de suflete i-au sărbătorit adâncile bătrânețe, când se pare că și natura se unise cu omenirea ca să-i aducă omagii, căci nu numai în orașele și satele vastului său imperiu s'au organizat iluminațiuni splendide, dar și în lungul și latul munților, — e imposibil ca în sufletul și în inima lui să nu se sălășluiască o răză caldă de bună-voință față și de acest popor atât de blând și jertfitor, dar și atât de lovit de soartă; acest popor care i-a stat în ajutor la începutul vieții ca și la sfârșitul ei și care în tot timpul nu i-a slujit decât de adevărat amic.

Acest popor care nu cere nimic altceva, decât ca între Unguri și Români să nu existe nici o diferență, ci fiecare să se respecte naționalitatea sa, și în armonia dintre dânsii și a tuturor celorlalte naționalități, marele imperiu cât și regatul Ungariei să-și găsească puterea și consolidarea principiului monarhic.

Căci cine dintre români, fie el guvernant ori nu, zice că chestiunea românească de dincolo nu privește decât pe românii de acolo și că comitetul național dela Pesta i-se cuvine numai de a discuta chestiunea românească, acela ori nu simte românește, ori dacă simte nu o poate spune pentru considerațiuni diplomatice, ori de poate, nu voiește pentru a complăce puternicilor din Ungaria. Pentru România liberă, individualitatea etnică a românilor de peste munți este o chestiune de viață. Ar fi să ne sugrumăm singuri, dacă am conceda la maghiarizarea românilor de peste Carpați; am dovedi prin aceasta, că sentimentul conștiinței noastre naționale este distrus și că el se reduce numai la idela de stat a regatului, iar nu a gintel noastre, a latinității noastre. Peste atâtea decenii orice istoric ar putea să ne spună: »Pecat de munca lui Șincal și a lui Petru Maior că voi v'ați maghiarizat și v'ați slavizat ca și altă dată de nici nu ați stăruit să ziceți că nu e adevărat, și nici nu v'ați opuse.

Dar afară de aceasta, din punct de vedere politic am rămânea un regat izolat și înconjurat de o putere unitară maghiară care și ar spori numărul cu milioane de suflete. De aceea chestia română din Transilvania nu ne poate lăsa indiferenți. Nimeni nu zice ca noi, de aci din regat, să dăm o directivă chestiunii române de dincolo; aceasta ar fi să ne amestecăm într'un stat străin; dar ca să acordăm, în loc de indiferență, simpatiile noastre, fraților noștri de sânge, dela aceasta nu ne poate opri nimeni.

Chestiunea română din Ungaria este o chestiune pur națională, ea este legătura ce strânge pe toți românii la un loc.

Datoria noastră e să stăruim să ținem mereu deșteaptă conștiința națională a fraților noștri și să avem sprijinul Austriei la aceasta, căci numai atunci ungurii vor întinde mâna când vor simți că această conștiință sprijinită de noi și de Austria a ajuns și a întrecut gradul conștiinței lor.

»Ad. Const. V. Obedeanu.

Raportul general

al comitetului central »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român« către adunarea generală, convocată în Dej, la 18 și 19 Septembrie n. 1910.

Onorată adunare generală,

Activitatea Asociațiunii în cursul anului trecut înseamnă un pas înainte spre ținta ce o urmărește: răspândirea culturii și literaturii în sânul poporului românesc din această țară. Munca ce a putut-o desfășura în cursul anului 1909 reiese limpede din informațiile amănunțite, pe cari avem onoarea a le înșira mai la vale.

Înainte de a începe cu înșirarea acestor informații, comitetul central își îndeplinește o tristă datorie raportând că, dela adunarea generală din anul trecut până astăzi au încetat din viață mai mulți membri fondatori, pe viață și activi ai »Asociațiunii«. Numele membrilor decedați sânt înșirate în anexa I. a acestui raport și invităm on. adunare generală să deie expresia durerii sale pentru aceste pierderi, îndeosebi pentru pierderea lui Dr. Augustin Bunea, fost membru al comitetului central, fost membru al secțiilor științifice-literare și membru fondator al Asociațiunii și pentru pierderea lui Constantin Stejaru, fost casier al Asociațiunii și fost membru fondator, la înmormântarea cărora comitetul central a dispus să se facă onorurile cuvenite.

În ce privește numărul membrilor »Asociațiunii«, avem onoarea a vă raporta că până la 1 August a. c. a avut următorii membri: onorari 8, secțiile: 25 activi și 23 corespondenți; fondatori 112; pe viață: 289; activi (ordinari) 1579; în total 2036 membri. Numărul membrilor s'a sporit deci cu 127 în curs de un an.

Lista membrilor se găsește în anexa a II-a a acestui raport.

Informațiile despre activitatea Asociațiunii în cursul anului trecut le vom începe cu activitatea despărțămintelor, cari sânt cele mai importante organe ale instituției noastre.

Dintre 50 de despărțăminte, câte a avut »Asociațiunea« la sfârșitul anului 1909, abia 29 au desfășurat o activitate multumitoare și anume: 1. Abrud Cămpeni, 2. Alba Iulia, 3. Becichereculmare, 4. Beiuș, 5. Bistrița, 6. Blaj, 7. Bocșa, 8. Brad, 9. Brașov, 10. Cluj, 11. Dej, 12. Dobra, 13. Gherla, 14. Hașeg, 15. Hida-Huedin, 16. Medias, 17. Mercurea, 18. Mociu, 19. Murăș-Ludoș, 20. Murăș-Oșorhelu, 21. Lăpușul unguresc, 22. Năsăud, 23. Nozrichiu, 24. Panciova, 25. Săliște, 26. Sebeș, 27. Sibiu, 28. Șimleu și 29. Tâșnad.

Celelalte despărțăminte au lucrat prea puțin pentru răspândirea culturii în popor, ba unele nici n'au funcționat. Numărul despărțămintelor active în cursul anului 1909 au crescut totuși cu 7 față de anul 1908, așa că putem constata un progres multumitor, care ne îndreptățește să sperăm că în viitorul apropiat cele mai multe despărțăminte se vor strădui a-și îndeplini datoria față de cultura noastră națională.

Activitatea cea mai însemnată a despărțămintelor a fost răspândirea culturii între țărani și cărturari, prin ținerea de prelegeri, de conferințe, prin reprezentații, șezători culturale, cursuri de alfabetizare, împărțirea de cărți și prin înființarea de agenturi și biblioteci populare la sate.

Comitetul central, pentru a înlesni ținerea prelegerilor populare la sate, în cursul anului 1909, a împărțit ajutoare de câte 100 cor. următoarelor despărțăminte: 1. Abrud-Cămpeni, 2. Alba-Iulia, 3. Bistrița, 4. Blaj, 5. Brad, 6. Brașov, 7. Dobra, 8. Hașeg, 9. Lăpușul-unguresc, 10. Săliște, 11. Sebeș, 12. Sibiu și 13. Șimleu.

Aceste 13 despărțăminte, cari au primit, în total, 1300 cor. au ținut 235 de prelegeri populare.

Din suma de 2000 cor., votată pentru prelegerile populare pe anul 1909, a mai rămas, deci, la dispoziția comitetului central suma de 700 cor. din care a dat 200 cor. d-lui Aurel Nistor, preot în Arpatac, care a ținut o serie de 20 de prelegeri economice în diferite comune din Țara Oltului, iar 100 cor. a dat d-lui învățător Ioan Bembea din Sibiel, care a ascultat cursul de agricultură al statului din Geoagiu, care s'a obligat a ține prelegeri economice în cadrele »Asociațiunii«.

Numărul total al prelegerilor populare ținute în cursul anului 1909, după cum se poate vedea din anexa IV, e de 389, prin urmare arată un spor de 34 de prelegeri față de anul 1908. După informațiile primite dela domnii directori ai despărțămintelor, aceste prelegeri au fost ascultate aproximativ de 30.000 de țărani.

Credem că e de interes să se știe și ce chestiuni s'au tratat în aceste prelegeri. De aceea am întocmit următorul tablou:

1. Despre chestiuni culturale, sociale, morale și religioase s'a vorbit în	106 de prelegeri
2. Despre Asociaț. și scopurile ei în	40 » »
3. Despre economie și ramurile ei în	95 » »
4. Despre igienă în	45 » »
5. Despre istorie și geografie în	16 » »
6. Despre chestiuni practice de drept în	17 » »
7. Despre chestiuni financiare (asigurări, însoțiri etc.) în	17 » »
8. Despre limbă și literatură în	8 » »
9. Despre industrie și comerț în	8 » »
10. Nu e indicat subiectul la	37 » »
Total 389 de prelegeri	

Cum vedem cele mai multe prelegeri au tratat chestiuni economice și chestiuni culturale-sociale. E de regretat că despre însoțiri și alte chestiuni financiare practice, cari au deosebită importanță pentru consolidarea economică a vieții țărănești, s'a vorbit așa de puțin. De aceea în circulara pe care a adresat-o comitetul central despărțămintelor, la sfârșitul anului 1909, pentru ținerea prelegerilor populare (v. Transilvania, 1909 p. 449 și urm.) a atras atențiunea conferențiarilor asupra tovarășilor sătești, îndemnându-i să studieze amănunțit organizația tovarășilor din alte țări și să arete țărănilor foloasele practice ale acestora. Sperăm că în viitor la propaganda pentru organizația economică a țărănimii noastre prin tovarășii va contribui mult și hotărârea băncilor asociate »Solidaritatea«, care în adunarea generală din acest an a luat în programul său sprijinirea acțiunii pentru înființarea însoțirilor.

Ca să știm, cari profesioni din pătura noastră cărturărească arată mai mare interes pentru răspândirea culturii la sate, am făcut un tablou al conferențiarilor populari, împărțindu-l după profesioni. Am obținut următoarele date:

62 de preoți	au ținut 140 prelegeri
43 » învățători	» » 65 »
22 » profesori	» » 52 »
27 » avocați	» » 51 »
8 funcționari de bancă	» » 20 »
6 agronomi	» » 9 »
6 medici	» » 6 »
2 publiciști	» » 6 »
2 funcționari adm.	» » 2 »
1 negustor	» » 1 »
1 proprietar	» » 1 »
1 inginer	» » 1 »
4 studenți	» » 4 »
la 31 de prelegeri neindicată profesionea conferențiarului	31 »

Total 216 conferențari au ținut 389 prelegeri

Din acest tablou rezultă că preoțimea și dascălimea au ținut și în anul trecut cele mai multe prelegeri, adică 1/3 (205 prelegeri), iar restul pro-

fesiunilor numai $\frac{1}{2}$ (112 prelegeri). Nădăduim că în viitor și studențimea universitară va lua parte mai activă la răspândirea culturii în popor. La alte neamuri ea stă în fruntea mișcărilor de rededeptare a țărânilor.

Prelegerile populare au avut și rezultate practice. Cele mai frumoase rezultate le-au obținut despărțămintele cari au reușit să înființeze însoțiri și anume: Banca »Economul« din Cluj a oferit un premiu de 200 cor. pentru încurajarea însoțirilor existente pentru asigurarea viilor; despărțământul Murăș-Ludoș a înființat 2 tovărășii pentru asigurarea vitelor; desp. Năsăud a înființat în Sslva, Rodna-veche și Rebrisoara câte o însoțire de consum, asemenea însoțiri sânt pe cale a se mai înființa în Năsăud și în Teleclu; în desp. Năsăud s'a făcut o propagandă întinsă pentru înființarea însoțirilor, trimțându-se apeluri tuturor comunelor și ținându-se mai multe prelegeri; desp. Șimleu a înființat o bancă Raiffelsen în comuna Sig. Pe lângă aceste fapte, în desp. Becicherecul-mare țărânii din comunele Toracul-mic și mare se ocupă cu ideea de a înființa însoțiri pentru valorarea cerealelor, iar în desp. Lăpușul unguresc, ținându-se mai multe prelegeri împotriva alcoolismului, s'au înființat reuniuni de temperanță în 3 comune.

În despărțămintele cari au avut conferențieri specialiști în agronomie, țărânii au început să cultive pământul mai rațional.

În legătură cu prelegerile populare mai amintim că în multe despărțăminte s'au ținut șezători literare și serbări populare.

În ce privește angajarea unui conferențiar agricol, avem onoarea a vă raporta că comitetul central a publicat două concursuri pentru ocuparea acestui post și anume unul cu termenul de 1 Noiembrie 1909, care n'a avut nici un rezultat, deoarece concurenții n'au îndeplinit condițiile prevăzute în concurs, și al doilea cu termenul de 31 Maiu 1910, în urma căruia comitetul central a angajat provizor, pe un an, cu începere dela 1 Septembrie a. c., pe dl Aurel Cosciuc, în condițiile fixate în concursul publicat în »Transilvania« 1909 p. 452. Dl Cosciuc va avea să lucreze conform îndrumărilor stabilite de comitetul central și nădăduim că prin organizarea și ținerea prelegerilor populare și prin broșurile ce le va scrie, va reuși să aducă servicii reale educației economice a țărânilor noastre. La sfârșitul anului trecut biroul central a făcut din nou o adresă către On. Direcțiune a băncilor asociate »Solidaritatea«, solicitând un ajutor material pentru această propagandă economică. De astă dată a răspuns numai »Albina« din Sibiu, trimțând suma de 200 cor. și »Grănițerul« din Dobra, trimțând 40 cor. În total s'au încasat deci 240 cor. față de 1066-30 cor. din anul trecut.

În cursul anului 1909, în 17 despărțăminte, s'au ținut și conferințe. Biroul central a trimis în toamna anului trecut o adresă către 58 de cărturari, invitându-i să țină conferințe în diferite centre românești. O parte (12 înși) dintre cei invitați au și ținut câteva conferințe în cursul anului 1910, despre cari vom vorbi în raportul general viitor. Lista conferințelor ținute în cursul anului 1909 se găsește în anexa V. În total s'au ținut 63 de conferințe, în cari s'a vorbit mai ales despre trecutul românesc și despre limba și literatura românească. Zece dintre despărțăminte (Becicherecul-mare, Beiuș, Bistrița, Brad, Brașov, Mediaș, Panclova, Reghin, Șimleu și Sibiu) au aranjat și reprezentări teatrale, serate artistice, cu cântece, declamațiuni și citiri. Mai ales cele din Sibiu, Brașov, Bistrița și Brad au fost bine reușite și bine cercetate de public. (Va urma.)

Primejdia holerei.

În urma nenumăratelor insistențe ale publicului și necesității imperioase de a lua cele mai severe măsuri pentru a isola populația de primejdia holerei, autoritățile se văd silită a recunoaște seriozitatea momentului și în raportul oficial ce-l publică arată nenumărate cazuri de îmbolnăvire între împrejurări suspecte. Până acum au obvenit în țară unsprezece cazuri de îmbolnăvire de holeră și din toate părțile sosesc noi știri despre cazuri mai recente.

Din toate aceste rețese că autoritățile au ascuns intenționat cele câteva cazuri de neglijând astfel măsurile de prevențiune și lăsând țara pradă îngrozitorului oaspe. În spitalul din Budapesta zace deja de Sâmbătă un matroz al șleului »Sarajevo«, îmbolnăvit între simptomele holerei, și autoritățile nu s'au îngrijit nici azi de liniștirea populației care așteaptă nerăbdătoare să vadă motivul îmbolnăvirii. Aceleași știri alarmante sosesc și din celelalte părți ale țării, ca în Maramurăș și comitatul Baranya. Telegramele venite din Italia prezintă adevărate motive de îngrijorare căci în partea de miazăzi a țării holera s'a descărcat cu toată furia. În cursul celor douăzecișipatru de ore în Viena n'a mai obvenit nici un caz de holeră, s'a constatat însă că și cei doi copii ai grădinarului Gasselhuber sânt inficți și astfel au fost internați la spital.

Nouii cazuri de holeră.

Primejdia holerei a năvălit cu puteri înalte în țară și în părțile de pe marginea Dunării bătute cu toată furia. În comitatul Baranya deși s'au luat toate măsurile de precauțiune e mare primejdia epidemiei și probabil de aici se va lăți asupra întregii țări, cu atât mai mult că autoritățile sânt de prezent ocupate cu pregătirile pentru primirea împăratului Germaniei și astfel nu pot lucra cu toată conștiințiozitatea la înlăturarea catastrofei. Apa Dunării încă contribuie foarte mult la lăptirea epidemiei și se cer cele mai severe măsuri de prevențiune.

Primejdia în Budapesta.

Budapesta, 13 Septembrie. În Budapesta se află internat în spitalul pestilențioșilor deja de Sâmbătă un bolnav de holeră. Duminica trecută de nou s'a îmbolnăvit o femeie între simptome de holeră. După cât anunță o telegramă din Budapesta în cursul nopții au fost internați încă doi bolnavi suspecti, la spitalul Gellert. Unul e muncitor la o fabrică, iar celalalt e un grădinar bulgar. Cu totul sânt până acum în Budapesta douăzeci și șapte de bolnavi de holeră asiatică.

Holera în Maramurăș

Din Maramurăș se anunță că proprietarul unui local public s'a îmbolnăvit între simptomele holerei și a fost transportat la spital. Cauza îmbolnăvirii ar fi infecția care se lăfăiește în toată grozăvia în acest local. Autoritățile au făcut o anchetă și luând interogatoriul nenorocitelor ființe cari se aflau în acest cuibar de pestilență, le-a izolat într'un apartament aparte și după ce au desinficiat localul l-au închis și l-au pus supt pază polițială.

Cinci cazuri noi în Mohács.

Mohács, 13 Septembrie. După cât se vede știrile celor unsprezece cazuri cari s'au anunțat ieri n'au fost exagerate, căci în fiecare oră aproape sosesc noi știri despre îmbolnăviri, atât din localitate cât și din provincie.

S'a constatat că cuibul pestilenței ar fi depozitul de cărbuni din Mohács. Faptul se adevărește și prin împrejurarea că șleul Regensberg, pe care s'a îmbolnăvit Maria Trnka, moartă în Presburg și remorșorul 606 pe care fusese victimă Held trecuseră pe la acest depozit și încăcaseră cărbuni și tot aici lucrase și cea dintâi victimă din Mohács, Schlottauer, care a sucombat ieri. Tot muncitorii dela depozitul de cărbuni sânt

și următorii trei cari încă s'au îmbolnăvit de holeră: Iosif Kémendi, Matei Kramm și lucrătoarea Maria Csányi.

Cel dintâu a murit ieri într'un sat la o depărtare de o jumătate oră dela Mohács. Al doilea bolnav a fost internat la spital, unde în decursul nopții a sucombat. Locuința victimei a fost desinficiată și familia izolată. Ieri după amiază s'a îmbolnăvit și femeia Maria Csányi în etate de șizeci de ani. Toți trei lucrau deja de mai multă vreme la depozitul de cărbuni și e mai mult ca sigur că de aici se lăfăiește epidemia, căci în 1892 tot între muncitorii acestui depozit a erupt mai întâi.

Aseară la ceasurile șapte s'au anunțat două noi cazuri de îmbolnăvire. Pacienții au fost internați la spital. Autoritățile au făcut pașii necesari pentru închiderea școlilor.

Holera în Presburg.

Presburg 13 Septembrie. În satul Ujhelyjaka s'a îmbolnăvit un țaran de holeră, de asemenea și o soră de a lui. Cazul a fost reclamat medicului comitatens.

În spitalul orașului sânt deja patru bolnavi cari au fost internați Duminică și ieri. Un vapor ce a sosit în oraș a fost pus supt carantină.

Holera în străinătate.

Constantinopol 12 Septembrie. În vilajetul Erzerum au fost anunțat până acum, de Duminică trecută 27 de cazuri de îmbolnăviri și 11 decese de holeră asiatică.

O știre din Roma anunță că în Neapol îmbolnăvirile de holeră au luat proporții înspăimântătoare. Ieri s'au constatat douăsprezece cazuri de îmbolnăvire și opt decese.

În provincia Apulia, primejdia înalțează cu pași uriași.

Din străinătate.

Demonstrații socialiste în Germania. Din Frankfurt se telegrafiază că la meetingul convocat de partidul social-democrat din Germania pe Duminică, au luat parte vreo 20.000 de înși. La intruire au luat cuvântul Glöckel (Viena), Jaures (Paris), Vandervelde (Bruxelles) și Keir Hardie (Londra). Deoarece autoritățile opriseră discursurile în altă limbă decât cea germană, oratorii au vorbit scurt de tot, nemțeste. Numai Hardie a vorbit englezește, fără să i-se fi luat cuvântul.

Toți patru oratorii au stăruit pe lângă internaționalismul și solidaritatea proletariatului și-au îndemnat social-democrația germană să continue lupta începută pentru desrobirea maselor.

Meetingul a durat 1 cias. Ordinea și liniștea n'au fost turburate.

Război civil în Abesinia. Din Roma se telegrafiază: Alaltăieri a avut loc o ciocnire crincenă între partidul împărătesei Taitu și a moștenitorului de tron Lig Jason. După știrile lansate de pe câmpul de luptă cei dintâi au fost învinși, pierzând aproape o mie de oameni. E neîndoios caracterul pretențios al știrea acesteia, dar faptul că partidul Taitu va fi suferit o înfrângere însemnată se susține. Asupra ciocnirii mai primim următoarele știri: Lupta s'a dat pe o câmpie din provincia K'grai. Trupele lui Volie plecaseră spre Shao ca se proclame pe Aethiopia, fratele lui Menelik de împărat. Pe drum au fost surprinși de oastea guvernului, sub conducerea lui Nagisun, și nimiciți.

Dentist român în Arad.

VIRGIL MUNTEAN
Szabadság-tér Nr. 3. Lângă farm. Rozsnyay.

Dinți artificiali în cauciuc dela 4 cor. în sus. Coroane de dinți în aur 24 cor. Dinți cu șurub în aur și platină 20 cor. Poduri în aur și aluminiu, cari nu se pot scoate din gură, în preț cât se poate de moderat și în rate lunare. — — — — — Garanță până la 10 ani. Reparaturi la pieze făcute de mine se efectuează gratis. Celor din provincie se efectuează lucrările în aceeași zi.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 13 Septembrie n. 1910.

— **Consistorul plenar al diecezei Aradului** e convocat pe ziua de Luni, 19 Septembrie n. Consistorul va avea să hotărască în chestiunea alegerilor de protopop dela Chișineu, Buteni și Lipova.

— **Pentru fondul ziaristilor.** D. Zaharie Colceriu din Hetur s'a logodit cu d'șoara Aurora Mladin din Cărticel. Ca răscumpărare a anunțurilor de logodnă a dăruit 10 coroane pentru fondul ziaristilor români.

Felicitări și mulțumiri.

— **Sfințirea școlii centrale din Sibiu.** Eri, Duminecă, la orele 11 s'a făcut în Sibiu sfințirea noului edificiu al școlii centrale gr.-ort. române. La solemnul act a participat I. P. S. Sa Arhiepiscopul și Mitropolitul Ioan Meșianu, P. C. Sa Arhimandritul Dr. Ilarion Pușcariu, vicar arhiepiscopal, mai mulți meseri consistoriali, profesori și alți publici iubitori de școală, domni și doamne, apoi elevii și elevele școlii centrale cu corpul învățătoresc. Sfințirea a fost făcută de protopresbiter Dr. Ioan Stroia, asistat de preoții Lazar Triteanu și I. Bolu. În o vorbire mai lungă protopresbiterul Dr. Stroia a făcut apoi istoricul ridicării acestui nou altar al culturii românești și a îndemnat pe conducătorii școlii să i dea îngrijirea cuvenită, ca din ea să iasă buni cetățeni, dar și buni și credincioși filii ai bisericii și ai neamului. A rostit la urmă I. P. S. Sa Arhiepiscopul și Mitropolitul nostru Ioan câteva cuvinte părintești, implorând binecuvântare de sus asupra școlii noastre centrale și s'a făcut stropirea cu apă sfințită. La orele 12 actul s'arbitorește a fost terminat. Noul edificiu școlar este înjos, în parter, trei locuințe pentru învățători, în etaj patru sale de învățământ, moderne, spațioase și luminoase, iar în etajul al doilea o sală mare festivă, și locuință pe seama protopresbiterului tractual. Edificiul a fost zidit, după planul domnului arhitect arhidiecezan Ioan Pamfilie, și are o înfățișare impunătoare.

»Tel. Rom.«

— **Alegeri contestate.** Azi a început înaintea Curții de casărie din Budapesta cea dintâi dezbateri în chestii electorale. Cele dintâi două petiții sânt cea dela Csorner, împotriva alegerii deputatului popular Rakovszky István, și cea dela Ceildömök, împotriva alegerii deputatului kossuthist Dr. Ostffy Lejos.

— **Învățători Români în Belgrad.** Un grup de învățători și învățătoare române, de aproape două sute de membri a vizitat ieri Belgradul, unde au fost primiți de asociația învățătorilor sârbi. Președintele asociației a salutată grupul românilor printr'o vorbire spusă în sârbește, iar din partea românilor a răspuns conducătorul vorbind în limba germană. Seara de cunoștință a avut loc în otel Paris, unde societatea muzicală Szlankovia a aranjat un concert în cinstea oaspeților Români. Cu vaporul de dimineața următoare Românil s'au întors acasă.

— **Foc într'o comună românească.** Din sus de Blaj, pe țărmul Târnavei mari, este comuna curată românească Măcăsasa. De acolo ni se comunică știrea, că din negrija unor copii ce se jucau cu chibrituri, s'a aprins un grajd acoperit cu paie. Focul s'a întins repede, și în puțină vreme au ars aproape treisute de case, șuri, grajduri, girezi de pale, stoguri de fân, multe vite,

tot avutul ațălor sule de oameni strângulțori. Elementul pustiitor n'a putut fi împiedecat de energia țăranilor, cari lucrau sub conducerea școlii învățător Birliș. Prin satul nimicitor plâng bătrânii, povestind amintiri despre incendii: Dela 1883 n'am mai văzut așa foc, de când a ars Boianul tot...

Pentru a ușura mizeria, s'a cerut ajutor dela guvern, — și se vor deschide colecte printre Români.

— **In loc de anunțuri de logodnă.** Dl Vasile Stoica din Avrig, stud. filos. în Budapesta, în loc de anunțuri de logodnă cu d'șoara Viorica Cloran din Rășinari, dăruiește fondului Viorica și Eugenia Tordășianu pentru înzestrarea fetelor sărace al »Reuniunii meseriașilor sibieni« 5 cor. La acelaș fond au mai dăruit: dl Ioan Pășlea, profesor la școala industrială din Câmpulung (Bucovina), soția sa Silvia n. Ionașcu și copiii lor Stela, Livia, Radu și Viorica, cor. 120; Traian Oprea, învățător, 30 bani și Ioanichie Olariu, casler, (Illa mureșană) și soția sa Valeria n. Tordășianu 1 cor.

— **Un nou act al păzitorilor ideii.** Din Agram vine știrea unui nou măcel săvârșit de sălbaticii bașibuzuci ai administrației noastre. Două sate Vidovac și Marcusevac aveau o împărțeață de pădure. Autoritățile pentru ca nu cumva cu acest prilej să fie subminată ideea, au trimis la fața locului o trupă de jandarmi, chipurile pentru menținerea ordinii. După împărțeață țăranii și-au arătat nemulțămirea pentru intervenția nechemată a jandarmilor obraznici, și se pregăteau de plecare. Drept răspuns sălbaticii împănăți au descărcat un foc de salve asupra țăranilor rămași fără apărare. Lumea a luat-o la fugă cuprinsă de spaimă, lăsând pe teren un mort și o mulțime de răniți, dintre cari o femeie trage de moarte.

Se va face de sigur și aici o anchetă pentru a se desvăli starea faptică și a constata că »jandarmii erau în drept să folosească arma«. Ca în totdeauna! Dar când vor avea acestea un sfârșit și când ne vom trezi din această nepăsare, hotărnică cu cea mai condamabilă lașitate?

— **Un preot al maternității.** Tatăl cardinalului Vaughan din Londra, în congresul din Montreal a ținut o vorbire incendiară contra acțiunii de a hotărnicii prin mijloace artificiale înmulțirea populației.

Vorbirea lui a fost primită cu aplauze furtivoase mai ales din partea burlacilor.

Zilele țării — a cărei locuitori susțin că fericirea consistă într'un cerc familiar cât mai restrâns — sânt numărate, a zis părintele Vaughan. Probă Franța, care de rând cu nenorocitul ei sistem de doi copii, dă mereu îndărăț. Țara aceasta atât de civilizată în aite privințe ar trebui să-și schimbe lozincă: Liberté, Egalité, Fraternité în Liberté, Egalité, Maternité.

— **Foc misterios.** Din Budapesta se anunță că ieri seara din nou a izbucnit foc în fabrica de sticlărie a lui Zucker, din strada Nagymező. În vreme scurtă de 3 luni acesta e al 7-lea incendiu. Ciudat e că atât proprietarul fabricii, cât și 3 funcționari ai lui sânt arestați, bănuți că el ar fi incendiat fabrica pentru a »desface mărfa«. Cumnatul fabricantului arestat e acum la rândul lui bănuț că ar fi autorul focului de ieri și e supus unui interogator sever. Probabil va fi și el arestat.

— **La fondul Dr. D. P. Barclanu** pentru ajutorarea sodalilor (calfelor) fără de lucru al »Reuniunii meseriașilor sibieni«, au mai dăruit: Teodor Oros, sodal lăcătuș de mașini, Solomon

Budolu, sod. pantofar, Ioan Cosma, notar (Ludoșul mare), T. Liviu A'bin, proprietar (Cut), Ștefan Armenky, metalurg (Lugoj). Liviu Brote, restaurator, Timoteiu Popovici, prof. sem., Victoria Popovici născ. Joandrea, învățătoare, câte 20 bani și Victor Tordășianu, preșident 10 bani.

— **Episcopia sârbească de Buda,** văduvită prin alegerea de patriarh a lui Lucian Bogdanovici, să vede că trebuie să mai aștepte până și va putea primi nou mire. Relativ la persoana noului episcop părerile sânt foarte diferite, și numele secretarului Ciamprag, dat și de noi, a fost numai exprimarea unei dorințe a v'riunui cerc oficial. Azi se mai amintesc, între candidați și următorii: profesorul de teologie Ilarie Ieremski, stareții-arhimandriți Gheorghe Viditchi, Dr. Vladimir Dimitrievici, protosincelul Dr. Gheorghe Zubcovici și stareții Isaac Dosen, Dumitru Brancovici și Ioachim Clupici. Se spune că patriarhul ar avea alt candidat, și că cele mai multe șanse de reușită le ar avea Dr. Vladimir Dimitrievici, fost membru al partidului liberal de dinaintea formării coaliției, și om cu multe legături în cercurile mai înalte...

De cumva nu s'or gândi Sârbii să aibă în vedere interesele lor înainte de toate!

— **Pirați pe bordul unui vapor rusesc.** Din Karbin vine știrea că la o depărtare de treizeci de verste, un vapor rus care transporta călători a fost atacat de nește pirați chinezi cari se aflau pe bord. Pirații au omorât pe cei doi proprietari ai vasului și legând fedelele personalul vaporului și călătorii au jefuit tot ce le-a venit la îndemână și au dispărut. O mulțime dintre călători au fost răniți și mașinile vaporului distruse. Din fericire un jacht al garnizoanei de graniță a dat peste vapor și a scăpat călătorii din situația neplăcută în care se aflau.

— **Căderea unui aviator în mare.** Din Londra vine știrea că aviatorul Lorraine a făcut ieri în Hothhead o ascensiune, cu intenția să sboare peste un braț al mării irlandeze. Pe drum însă i s'a stricat motorul și a fost silit să se coboare în mare, la o depărtare de vre-o două sute de metri de țărm. Lorraine a ajuns cu mari sforțări la mal înotând, iar aparatul a fost prins de un vapor care din fericire tocmai trecea pe acolo.

— **O conferință contra lipsei de ocupație.** În luna aceasta se va ține la Paris o conferință internațională — inițiată de ministrul Franței, Millerand — contra lipsei de ocupație. În conferința care va fi prezidată de Leon Burgeois vor lua parte următoarele state, prin reprezentanții lor: România, Austro Ungaria, Belgia, Dania, Norvegia, Argentina, Mexico, Canada, Australia, Statele-Unite, Italia și Suedia. Din Anglia și Germania încă n'a sosit răspuns referitor la participare. La ordinea zilei va fi statistica lipsei de ocupație, intermedierea locală, națională și internațională, asigurarea contra acesteia ș. a.

x Când cumpărați ochelari, a dresați-vă la magazine cari au în vedere nu numai interesul bănesc, ci vă spun sincer dacă e lipsă și de consultație medicală. Pentru ținerea strictă a acestui principiu și pentru serviciul conștiințios, recomandăm prăvălia de articole optice Seelenfreund Sándorné, din Kluj-Kolozsvár piața Jókai 2. unde găsiți termometre, grade, binocle, ochelari, barometre de prima calitate. Reparaturile se fac cu pricepere și grabnic.

Cronica socială și artistică.

»Astra« la Dej. Primum următorul program al serbarilor aranjate în Dej cu prilejul adunării generale a »Asociațiunii« în zilele de 18 și 19 Septembrie a. c.

Duminecă, 18 Sept. n.

Teatru n. în sala festivă a comitatului. Se vor juca:

Albert Dobó,
giuvargiu, Kolozsvár, Mátyás király-tér 15.
(Telefon 842). Fost prăvălia Husznik. (Telefon 842).

Prefăcând și asortând de nou magazinul de clasornice și giuvaricale
al lui ► **Husznik János** ◀ il continui eu.
Mare deposit de clasornice și giuvaere și articole de argint veritabil și de China. Mare atelier de reparaturi. Ochelari se pregătesc după comandă medicală.

I. Pentru ochii lumii

comedie în 2 acte de Labiche, localizată de Gil.

Persoanele:

Razian, fost cofet. r.	Dr. Romul Micșa
Zoița, soția lui.	Lucreția Brehar
Cornel, fiul lor.	Octav. Moldovan
Melinescu, medic fără pacienți	Laurenț. Perhaița
Constanța, soția lui.	Mărioara Bodea
Emelina, fiica lor.	Iulia Mezel
Ștefan Călin, neg. de lemne.	Gavril Lădor
Berta, camerieră la Razian	Regina Roman
Ana, camerieră	Maria Roman
Sofia, bucătăreasă	Victor Herman
Un lăptosier	Victor Herman
Un arnăut	*
Un servitor	*
Un arap	Gavril Mânzat
Un bucătar	Benedict Rusu

Se petrece în București, timpul de față.

II. Jertfa,

dramă într'un act, de J. G. Miculescu

Persoanele:

Doamna Dubău	Emilia Savu
Tinca, fiica ei	Mărioara Bodea
Doctorul	Aurel P. Bănuțu
Pricopl, veche slugă	Benedict Rusu

Sa petrece în Noemvrie 1877 la moșia Stărești a doamnei Dubău.

III. O soacră

farsă într'un act, de I. L. Caragiale

Persoanele:

Alexandru Peruzean	Victor Micșa
Iulia, nevastă-sa	Mărioara Bodea
Fifina, soacra lui	Lucreția Băhar
Ellis Furtunescu, căpitan englez	Oct. Moldovan
Victor, chelner	Victor Mihail
Liza, camerieră	Emilia Savu

Se petrece într'un otel în București.

Inceputul la orele 7^{1/2} seara fix. Prețurile de intrare: Loc I 3 cor., loc II 2:40 cor., loc III 1:60 cor. Balcon: Loc de șezut 2:40 cor., loc de stat I cor. de persoană.

Luni, 19 Septembrie n.

Concert în sala festivă a comitatului cu concursul corului mixt al Reuniunii române de cântări din Năsăud și al orchestrei militare a reg. Nr. 63 din Bistrița. Dirigent: A. Bena.

Programul:

- Clapac: Fantazie pe motive românești pentru orchestră.
- A a) A. Bena: Serenadă. b) G. Dima: Fântână cu trei izvoare. Cor. c) G. Dima: Sub ferestra mândrel mele. Cor.
- C. Chovan: Danțuri românești, executate la pian de d-na Lucreția Dr. Micșa și dl. Wilhelm Șerban.
- Domide: Inșiră-te mărgărite, legendă de V. Alexandri, cor cu acompaniament de orchestră.
- Uvertură românească pentru orchestră.
- a) C. Șorban: Melancolie b) I. Mureșian: Oțearca, executate la pian de d-na Lucreția Micșa.
- A. Bena: Suspine, cor cu orchestră.
- G. Verdi: Traviata, fantazie pentru orchestră.
- N. Popovici: Hora dobrogeană, cor cu orchestră. Inceputul la orele 7 și jum. seara fix. După concert Joc.

Prețul locurilor: Loc I: 4 cor., loc II: 3 cor., loc III: 2 cor. Balcon de șezut 2 cor. 40 fil. Loc de stat 1 cor.

La serbarea populară care va avea loc în 18 Septembrie n. d. a. la orele 3 și jum. în sala otelului »Englezul« se va ține o conferință despre »Lucrarea pământului și însemnătatea pomării și legumării« de dl. Aurel Coșciuc, conferențiarul agronomic al »Asociațiunii«.

Tot cu acest prilej va cânta corul năsăudean executând câteva cântări populare. La încheiere se vor face proiecțiuni cinematografice.

Dnii preoți și învățători din Solnoc-Dobâca sânt rugați și pe această cale a aduce cu sine cât mai mult popor.

Prețul banchetului 5 cor. de persoană.

Bilete pentru teatru, concert și joc, și pentru banchet se găsesc de vânzare la institutele: »Somesana« și »Banca Poporaia«, iar seara la casă.

Invitări speciale la toate aceste sărbători ne trimițându-se, publicul românesc e rugat pe această cale a se prezenta la festivitățile noastre.

Dej, la 11 Septembrie n. 1910.

Comitetul aranjator.

Astra la Elisabetopole și la Măhacl. În temeiul onorificei însărcinării primite dela onoratul comitet central al Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român — convoc prin aceasta pe toți membrii Asociațiunii din despărțământul al IV-lea al Sighișoarei și pe toți cei ce se interesează de mersul cultural al poporului nostru la adunarea extraordinară în Elisabetopole pe ziua de 14/27 Sept. a. c. la 11 oare a. m. și anume în biserica română gr. cat. cu următorul program: 1. Deschiderea adunării imediat după terminarea sf. liturghii. 2. Constituirea biroulului. 3. Alegerea unei comisii pentru înscrierea de membrii noul și încasarea taxelor dela membrii vechi. 4. Dizertațiunea »Rolul mamei în educațiune« cetită de Virgil Nistor, absolvent de teologie. 5. Alegerea comitetului cercual pe un period de trei ani în locul celui demisionat. 6. Închiderea adunării.

Sibi.u în 17/30 August 1910.

Nicolau Ivan,
delegatul comitetului central.

Notă: De acest despărțământ se țin: 1. Orașul Sighișoara. 2. Orașul Elisabetopole. 3. Cercul administrativ Elisabetopole cu comunele: Hetur, Senereuș, Zagăr, Bălașeri, Boiul mare, Șard, Măgheruș, Cucmandru, Curciu, Dumald, Hundorf, Santioana-săsească. Laslăul-săsesc, Seleușul-mic, Idici, Nadeșul-săsesc și Jacul romin. 4. Cercul administrativ Criș (Sighișoara) cu comunele: Trapold, Daneș, Copșa mare, Seleușul mare, Laeș, Daia săsească, Saschiz, Hașfalău, Ferihaz, Hoghilag, Felța, Beșa, Șarpatoc, Zoltan, Laslea mare, Criș, Valchid, Prod, Criș, Uifalăul săsesc și Cloașterf. 5. Comitatul Odorheiu cu comunele: Jimbor, Draos, Varghiaș cu filiile, Galomfălăul mare, Andrașfalău, Băjanii mari și mici, Beia, Lorete, Homorod, Almaș, Olestelec. Hărmanul unguresc, Archita, Feleag, Sindriaș, Bodogaia inferioară, Vidacutul romin și unguresc, Șoimușul romin, Daia unguresc și Petca și Racoșul superior.

On. membrii al despărțământului XXIII. Turda a »Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român« precum și toți binevoitorii și prietenii ei sânt poțitiți la adunarea generală, ce se va ține în 18 Septembrie st. n. 1910 la 2 ore p. m. în localul școlii gr. cat. din Măhaclu după următoarea ordine de zi: 1. Deschiderea adunării. 2. Raportul secretarului, casierului și a bibliotecarului. 3. Alegerea alor două comisii pentru censurarea rapoartelor și pentru conscrierea de membrii noul și încasarea taxelor. 4. Predarea bibliotecii populare înființate pe seama comunel Petridul-unguresc. 5. Evenuale dizertațiuni. 6. Raportul comisiilor exmise. 7. Alegerea noului comitet pe un period de trei ani. 8. Evenuale propuneri. 9. Alegerea a lor 3 membrii verificatori. 10. Închiderea adunării. Pentru-comitet. H. Vladuțiu, director. Dr. Valer Moldovan, secretar.

La »Librăria Tribunei«
se pot procura următoarele manuale

Dr. Petru Barbu. Catehism IV carte de religione	—40
» » » Simple istorioare religioase morale	—30
» » » Istorioare biblice	—30
» » » » bisericesti	—30
» » » » (1910)	—30
Nicolae Crășmariu. Prelegeri metodice din istorioare biblice. Preparațiuni la întreaga materie de învățământ prescrise pentru clasele II III și IV ale școlilor primare, 74 lecțiuni cu harta istorică a Palestinei.	3—
» » » Istorioare biblice, cl. III și IV.	—40
» » » Istorioare bisericesti pentru clasa V și VI.	—40
Catehism	—40

Din istoria biblică pentru școale elementare.	—24
Din liturgica bisericii ortodoxe române (Cu două ilustr.)	—70
Abc-dar carte de cetire de Iosif Moldovan și consoții.	—40
A doua carte de cetire de Iosif Moldovan și consoții.	—40
A treia carte de cetire de Iosif Moldovan și consoții.	—60
A patra carte de de cetire de Iosif Moldovan și consoții.	—60
Carte de cetire pentru clasele 5-6 de Iosif Moldovan și consoții.	1.—
Limba maghiară de Iuliu Groșorean și Iosif Moldovan pentru clasele 1-3.	—50
Limba maghiară de Iuliu Groșorean și Iosif Moldovan pentru clasele 4-6.	—50
Gramatica română de Iuliu Groșorean Ed. II	—40

Scrierile dlui Iuliu Vuia

(Aprobate de înaltul minister.)

Abc-dar ilustrat scris pe baza metodei cuvintelor normale Ediția VI. (1910)	—07
Abc-dar scris pe baza metodei sunetelor VII.	—40
Instrucțiune metodică a metodei sunetelor VII	—80
Carte de cetire pentru clasa II Ed. III.	—36
» » » » clasele III și IV.	—60
» » » » » V și VI.	—60
Curs practic de limba rom. pentru cl. 3,4,5, și 6	—60
Curs practic de limba maghiară pentru cl. 1, 2, 3, (Gyakorlati tanmenet a magyar beszéd tanításához) ed. VIII.	—50
Curs practic de limba maghiară pentru cl. 4, 5, 6, (Gyakorlati tanmenet a magyar beszéd tanításához)	—50
Elemente de geografie și constituție.	—60
Curs practic de aritmetică pentru clasele 2, 3, și 4 Ed. IV.	—60
Curs practic de aritmetică și geometrie pentru cl. V și VI.	—36
Curs practic de istoria Ungariei.	—40
» » » istoria naturală.	—60
» » » fizică și chemie.	—50
» » » economie.	—50
Carte de învățătură pentru ultimii ani ai școlii primare și pentru cursurile de repetițiune economice.	1-50
Curs practic de istoria literaturii române de Ioan Stanca.	—40
Exerciții intuitive române maghiare de Ioan Vancu	—50
Geografia Ungarie pentru școalele populare de Ioan Stanca.	—30
Manual de gimnastică de Ioan Prodan.	—60
Rugăciunile școlarii, cântări bisericesti.	—50

Tot la librăria Tribunei să mai pot comanda revizite de scris și desemn pentru școli și cancelarii. Caete pentru caligrafie română, germană, dictando și comput à 2, 4, 5, 10 și 20 fil. bucată. Caiete pentru desemn cu și fără puncte. Cerneală Anthracen, Writing-Ink, Princess-Ink, Király și Salon. 1 sticlă à —12, —20, —40 —60 1— și 1-80. Tuș. Gumi arabicum. Condeie. Călimare Tampoane. Ceruze de peatră. (stile) Notițe de buzunar. Creioane. Gumi de șters. Tablițe. Albume pentru cărți postale. Albumuri pentru poezii și memorie. Bureți pentru tablițe și mari și pentru tablă. Ceară roșie. Compasuri (Zircăle). Glazure Penale de lemn pentru păstrat ceruze, în formă de cutii.

Poșta Redacției.

Dr. A. C. (Viena). Numai dispunem de numărul acela decât în colecția redacției. Vă rugăm cumpărați calendarul archidiecezan din Sibiu, unde s'a publicat tabloul în chestiune.

Redactor responsabil: Iuliu Gurgiu.

»Tribuna« institut tipografic, Nichin și cona.

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,

Arad, vis à-vis cu casa comitatului.

Palatul Fischer Eliz. Poarta II.

Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

AVIS!

Se caută la Pensionul model de e din Turnu-Severin, România:

1. **O bucătăreasă** foarte pricepută în a culinară, fără vițiu și cinstită. Ofer lei lunar.
2. **Un rânduș**, ca ajutor bucătăresei, stit, muncitor. Ofer 25 lei lunar.
3. **O fată sau femeie în casă**, care știe nemțește, harnică, pricepută și cin-tă. Ofer 25—30 lei lunar. Angajamentele fac anual.

Adresați scrisori Directoarei
Maria P. Marinescu.

Credit pe ipotecă, pe cambia
și pentru oficianși
mijlocește

Herzog Sándor

ARAD,
str. Weitzer János 15.
Telefon nr. 378.

**8000 coroane
câștig curat!**

Gaut un soț (companist) cu un capital de 5—6000 cor. pentru înființarea unei prăvălie, de manufactură, în un oraș în centru Bănatului, respectivul nu e lipsă să fie chiar comerciant, suma de sus o poșed și eu, atât pentru capitalul său, cât și pentru câștigul de sus **garantez!** Doritorii binevoiască a se adresa administrației ziarului »Tribuna« în Arad.

MEGYERI IMRE

văpsitor de halne, curățitor chimic, broderie, și institut pentru spălatul rufelor cu abur, în **ALBA IULIA · Gyulafehérvár · Széchenyi-u.** (îngă biserica călug).
Primește curățiri lucioase și fine, curățire de trusouri, albituri de desupt, de masă și de pat, perdele și ori-ce lucruri din bransa aceasta cu prețuri foarte moderate. Curățire și clopsitorie chimică de tot-felul de haine pentru bărbați și femei, pardesii fără a le desface, apoi materii de mobile, perdele, dantele etc., cu prețuri moder.

Nou magazin de blănărie.

Am onoare a aduce la cunoștința stimatului public din loc și jur că, am deschis un magazin de specialitate, bine asortat, după cele mai moderne cerințe

în palatul contelui Nádasdy din Arad strada Forray.

Am în depozite: șaluri și blăni pentru femei, căciuli și manșoane, apoi pentru stradă și haine de călătorie etc. **Primesc din a est ram orice lucrări noui și reparaturi, îngrijire pentru vară etc.**

Scopul meu e să servesc on. clientele marfă și lucru bun, pe lângă prețurile cele mai moderate.

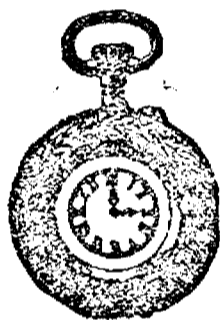
Cerind sprijinul on. public, semnez

cu distincă stimă:
Kovács Géza
blănar.

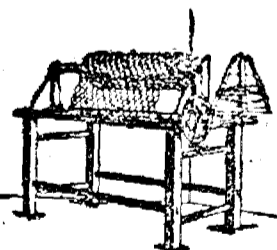

SLEPÁK A.

ciasornicar, aurar și giuvaergiu
Marosvásárhely, Széchenyi-tér No. 43.

Mare depozit de tot-felul de oroloage de buzunar, de părete, atârătoare precum și tot-felul de giuvaergicale de aur și argint. Reparări de oroloage și giuvaergicale se efectuează prompt. **Giuaere vechi de aur și argint le schimb sau le cumpăr cu cel mai mare preț de zi.**

Cele mai excelente instrumente pentru săparea de

fântâni arteziene

le pregătește și expediază
VÁRADY LAJOS

fabrică de instrumente
H.-M.-Vásárhely, VI., Ferencz-utca.

Nu trebniesc anteprenori; domeniile, comunele, singuraticii: singuri pot face săparea cu instrumentele mele.

— **Primlucrător mijlocesc.** —

Recomand și mașini pentru împletitul de sîrmă.

Catalog de prețuri trimis gratis și franco.
— **Premiat la 6 expoziții.** —

ANUNȚ.

În cancelaria advocațială a subscrisului
un candidat de avocat
cu praxă îndată afă aplicare pe lângă condițiuni favorabile. — Reflectanții să se adreseze subscrisului comunicând condițiunile.

Dr. Gavrița Suciu, avocat
Hațeg—Hátszeg.

Imprumuturi cu amortizație
și imprumuturi pentru funcționar, vinderea și cumpărarea de moșii și parcelarea lor o mijlocește mai avantajos: =

Biroul de intermedare:

■ Vig Lajos ■

Arad, Piața Arpád Nr. 5.

— Telefon Nr. 671. —

Un practicant de farmacie

cu praxă de un an sau doi ani, care poșede și limba germână, află imediat aplicare pe lângă un salariu de 20 respective 30 coroane și tot viptul, în farmacia Virgil Vlad, Gyulafehérvár.

Atelierul cu instalații electrice pentru cuțite și tociarie — a lui
HUBERT GYÖRGY
Budapesta, Str. Váczl 67.

— Se recomandă pentru ascuțirea și repararea de foarfeci, cuțite, brice și tesacuri de buătărie în condiții ireproșabile și pr. **Mare depozit de unelte și utensilii pentru barbieri, ca foarfeci, brice și curele de ascuțit etc. etc.** Pentru barbieri se ascut două brice pe gratis dacă trimis 12 decodată. —

În magazinul de mașini de cusut
și
biciclete

de la
Kalmár Mihály

Cluj—Kolozsvar, Czertörő-u. 56.

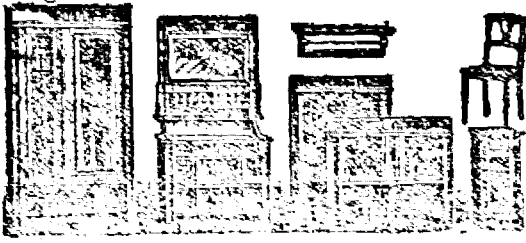
se pot cumpăra orice mașini de cusut pentru gospodărie și industrie, deasemenea biciclete de pliu echipate, plătinuțiu tunar, în rate avantajoase.

Illustrate cu motive românești și cu vederi din România ș. a. se pot căpăta la »Librăria Tribunei«.

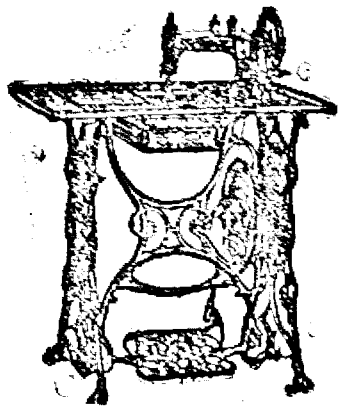
Magazin de mobile

KUNSCH ANTAL
tâmplar de edificii și mobile
NAGYENYED, Rozsa-utca.
(Vis-à-vis de casa comitatului.)

Primește orice lucrări de edificatii. Are în depozit aranjamente complete pentru odăi, lucrare în atelierul propriu în cel mai modern stil, dela cele mai ieftine până la cele mai bune, după planuri proprii sau la comandă. — Pentru lucrările mele primesc garanția cea mai extremă. Mare asortiment de mobile de alamă și fier, deasemenea și fotolii.

STAMM EDE succesor
RESCH FERENCZ,
atelier de mașini de cusut și biciclete
în **TEMESVAR**, strada Merczi 4.

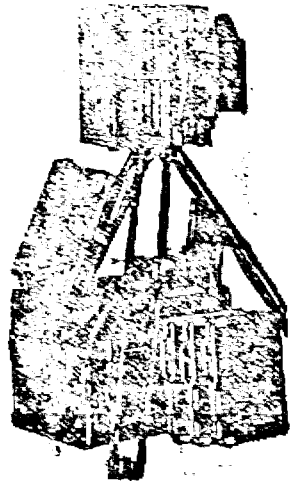
Are magazin de mașini de cusut **PFÄFF** de toată mărimea și cu prețurile moderate. Mare asortiment de Goarne. Prețurile se pot solvi și în rate.

Cele mai noi Patefoane, fără schimbarea acului, pe lângă prețuri convenabile.
Telefon nr. 459.
Preț-curent la dorință trimite gratuit.

PETRY ÁRPÁD
orologier și optic, singurul vânzător de mașini de fotografiat **KODAK** în Oradea-mare-Nagyvárad, Rákoczi-út 3.

Mare asortiment de: oroloage de aur, ennt, nickel, cu pendulă, deșteptătoare, ceasuri cance'arie și de Schwarzwald. — Mașini de fotografiat și ajustări pentru amatori. Ochelari veritabili Rodenstock D'aphragma. Mare asortiment de sticle perescopice, obiective, lornete, și de alte obiecte optice. — Prăvălia mea îi stă la dispoziția oa. public un Refraktometru de Rodenstock (mașină pentru examinarea ochilor) prin ce se știe imediat ce fel de sticle sunt de lipsă. —

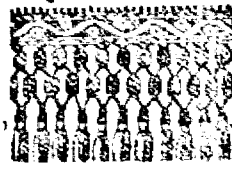
BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARA

1909		1910	
14 August.		7 August.	1 August.
ACTIV			
127637367	{ 91597367 Rezerva metalică Aur . . . 105950805	145248888	149383805
366808	36040000 " Trate Aur . . . 43433000	588213	454395
70110635	Argint și diverse monete	91058235	95841655
	Portofoliu Român și Străin	29662302	28703270
32797841	{ *) Impr. pe ef. publice 14424900		
11999924	" " " " în cont cor. 14278370	11999924	11999924
15093086	Efectele Capital. Social	14720535	14720535
3151121	Efectele fondului de rezervă	310721	3107121
5981695	" " " " amortizarea imob. și material	6001378	6001378
705739	Imobili	714018	714018
25366	Mobilier și Mașini de Imprimerie	185433	273940
112406840	Cheltueli de Administrație	116486120	16970220
—	Deposite libere	—	—
60057186	" " " " & provisoriu	54200157	52495618
30758609	Conturi de valori	30251353	3152338
471320460	Conturi diverse, Sold.	504283677	512187260
	PASIV		
12000000	Capital	12000000	12000000
26727618	Fond de rezervă	28421362	28421362
3992572	Fondul amortizării imobilelor și material	4248750	4248750
286494550	Bilete de Bancă în circulațiune	311063200	317434080
2237648	Profituri și pierderi	2341543	2341543
531614	Dobânzi și beneficii diverse	475327	565702
112406840	Deposite de retras	116486120	116970220
—	" " " " & provisoriu	—	—
26929618	Conturi diverse, sold	29150375	30205603
471320460		504283677	512187260

Scomptul 5%. *) Dobânda 5 1/2 %.

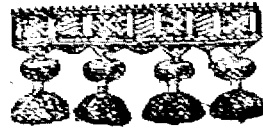
NAGYIVÁN ANTAL găitânar
SEGHEĐIN-SZEGED, Zrinyi-utca 2.

Am onoarea să aduc la cunoștința p. t. public că mi-am asortat atelierul conform cerințor moderne și sunt în plăcuta poziție ca să pot susține concurența cu orice fabrică din capitală, în d. oșobi

atrag atențiunea asupra: **impletiturilor, ciucurilor și decortilor pentru mobile și prapori, de-ase-menea ori-ce ciucuri, decorații, și masturigăi tane pentru uniforme de cea gală în mai splendidă execuție.** —

Vânzătorilor li se dă rabat. Informați uni prin scrisori la cerere se dau iadată. Comandele din provincie se execută repede și p.

Fond. în a. 1860.

NÁDER J.

măiestru

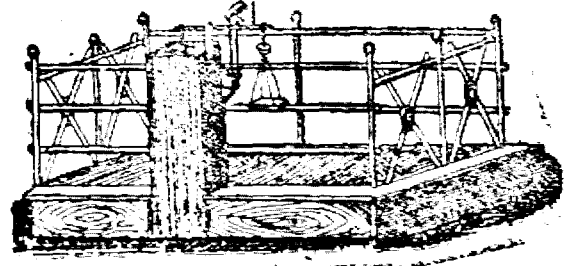
ARAD, palatul minoritan.

Ține în magazin cele mai excelente **cuțite de buzunar** cu tăiș englez și Solingen, **cuțite de bucătărie** din oțelul cel mai bun ș. a. cuțite pentru curățitul legumelor, pentru tăiatul prăjiturilor, pentru carne, șuncă, salamă și cuțite pentru caș. Cuțite pentru măcelari și cărnățari, de junghiat și pentru curățitul intestinelor. Pentru barbieri și frizeri: mașini de tuns, briciuri foarte fine, ascuțite, pre um și articii mănuitori. — Recvizite de masă din A. pacca și pafon, de prima calitate. — Ori-ce reparări de bransa aceasta precum și ascuțire, le execut în atelierul meu, instalat cu electricitate, pe lângă — — prețurile cele mai moderate. — —

Prima fabrică de cumpene și greutăți din Brașov.

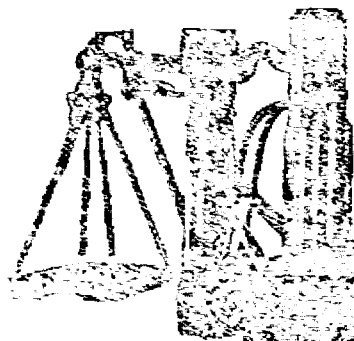
PAUL WIDMANN

Brașov-Brassó,
Korház-u. 62.

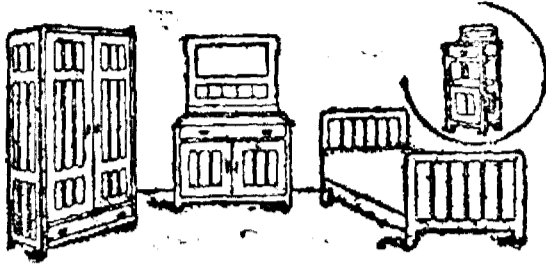
Recomandă tot-felul de: **cumpene și cântare, balanse-zecimale, centimale și cumpene-pod, precum și greutăți cu prețurile cele mai moderate.** - Serviciu conștițios.

Se primesc reparări și autenticări din nou.

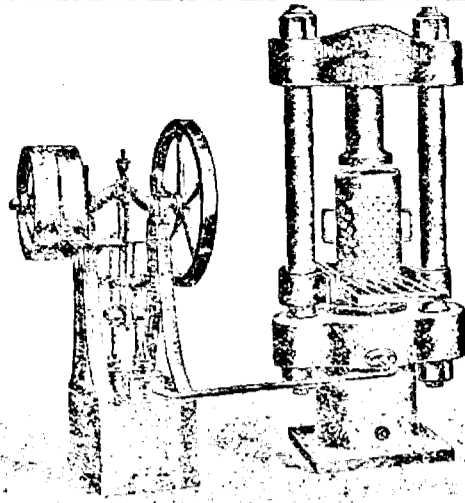

PÁLSÁNDOR

timplar pentru edificii și mobile
Nagyvárad, Uri-utca 49 (CASA HÁRMOS).

Pregătește ori-ce lucrări din acest ram atât noi cât și reparaturi; lucrări pentru clădiri, aranjamente complete pentru școli, biserici, locuințe, birouri etc. din material bun și uscat după model sau din combinație proprie. și Prețuri convenabile, serviciu coulant se garant.

Atelierul de mașini și pentru clădit mori

PRINCZ TESTVÉREK

— din SZATMÁR. —

- Pregătește petrine și orice mașini
- pentru stors olei, mănate cu apă
- mașini de desghiecat, sfărmat
- și prese, pe lângă asta cele mai
- exacte transmisiuni cu
- — tractație circumpetială. —
- — Instalăm mori pe tain,
- ori cu cilindre. ■ ■ ■ ■

Telefon Nr. 991.

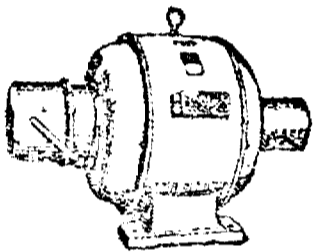
Telefon Nr. 991.

Cea mai ieftină sursă pentru cumpărarea de motoare
— electro-dinamice e fabrica electrotehnică —

HINTERSEER és BARTH

Timișoara-Józsefváros, Rozsa utca Nr. 47.

Avantagiile fabricațiilor noastre. Efect mare, buciom
— cu giulele, neînsemnată consumație de curent. —

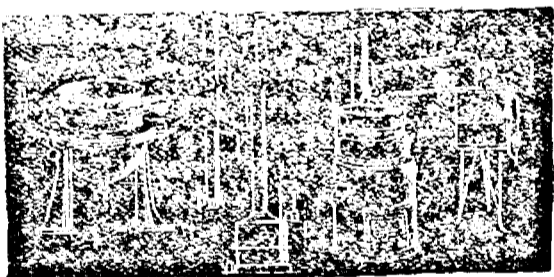
Primim repararea specială a motoarelor electrice și mașinilor dinamice de orice fabricație. Micilor industriași oferim garnituri întregi de mașini pe lângă avantajoase condiții de plată. Prospect și prețuri curente, referindu-vă la ziarul acesta se trimit gratis și franco.

ALBERT LINDENFELD

hărăgar, Hodmezővásárhely, Toldi-u. 4.

Se recomandă pentru orice lucrări în acest ram, atât noi cât și reparaturi ca, cazane pentru fert rachiu, aranjamente pentru fabrici de spirt, căldări de spălat, turnătorie de alamă, tigăi, paturi comprestre, piue și instalații de apeducte pe lângă prețuri conven.

: Cumpăr aramă nefolosibilă pentru prețuri mari.

ROTH JÓZSEF

măstru de sculptură în piatră,
— Segesvár, Seilergasse —

Recomand on. p. l. public depozitul meu bogat și bine asortat de

Monumente de morminte,
din diferită marmoră granit, syenit, labrador și piatră tare de arină, etc.
cu prețurile cele mai moderate.
Mai departe mă recomand pentru executarea a tot felul de lucruri de zidărie, ce cad în branșa mea.
Schije și preliminare de spese stau fr. la dispoziție.

Primal Institut sudungar de auritură artistică

a lui E. I. SPANG

sculptor și auritor

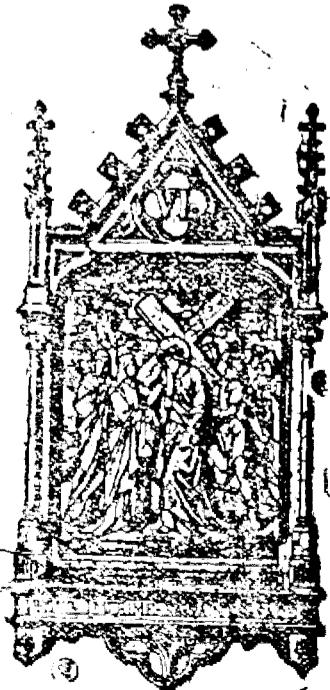
TEMESVÁR - Erzsébetváros
strada Templom Nr. 5.

Premiat cu diploma de onoare și cu medalia de aur în București, și cu alte medalii de argint la diferite expozițiuni.

Face cu prețuri moderate:

— iconostasuri, altare —
amvoane, jertfelnicuri, —

primește renovarea și aurirea iconostaselor vechi, altarelor, a jertfelnicilor și a amvoanelor, precum și a tot felul de lucrări în branșa aceasta.

Fondată în 1885.

Fondată în 1885.

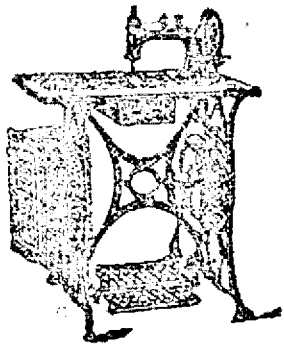
Peterka Lajos

fabrică de cazarmice de turn, ang. cu contract de capit. Budapesta
Budapesta IV., str. Bástya nr. 22.
— Právália: V., strada Váczl nr. 57. —

Face pe lângă prețuri moderate și garanție de mai mulți ani cazarmice de turn, școli, castele și cazarmice, primește deasemenea și repararea lor.

Fiind chemat mă duc ori unde în persoană, prospect face gratuit și trimite porto-franco ori cui.

Mașini de cusut și gramofoane cu plăfire în rate.

Mare asortiment la:

Joan Kalenda
Oradea-mare — Nagyvárad

lângă biserica Holdaș. Telefon pentru întreg comitatul 245.

Friedrich Ohnweiler hărăgar în Szászsebes,
Petersdorfer gasse Nr. 5.

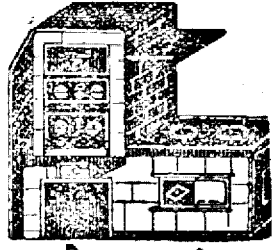
Primește spre efectuare: instrumente de fabricare de
spirt, cognac, licquer, țuică și instrumente de a condensa
acestea. Mare magazină. Toffelul de instrumente și lucruri
necesare la fabrici. Vase de aramă roșie pentru hoteluri
birturi, instituțiuni etc.

Vase de fierț cafea, vase
de spălat și curățit.

Mai departe primește și
montarea și repararea
fântanelor artificiale pe
lângă prețuri moderate.

Comandele se execută din
material de prima calitate.

Zorger György

lăcătar artistic și pentru clădiri
Nagyvárad, Körös-utca 9.

Pregătește orice lucrări din acest ram, cât și reparaturi ca
scări, coridoare, cerdacuri, grillage, căminuri, porți, ferărie pentru portale
și clădiri, deasemenea repararea și prefacerea caselor vertheimlane etc.

aranjament pentru - măcelării și căsapii, basreliefuri, strungă-
rie de metal aranjan-
mente pentru biserică
în execuție splendidă.

Desemnuri și prospecte se trimit gratuit.

Internat nou în Lipova-Lippa.

Se atrage atențiunea onoraților părinți că în anul școlar
1910—11 se va deschide un internat de băieți în Lipova, cores-
punzător întru toate cerințelor moderne, a cărui supaveghiere
generală va fi încredințată directorului școalelor medii, iar supra-
veghierea învățământului, corpului profesorial, pecând a stării
sanitare va fi încredințată medicului orășănesc.

Din cauza lipsei de spațiu în anul întâi se va primi numai
un număr restrâns de elevi, din școala de comerț, civilă și primară
pe lângă taxe moderate.

Prospecte trimite la cerere:

A Lippai Diák-Otthon Igazgatósága
Lippán.

Primul atelier ardelențan aranjat cu putere electrică pentru scobirea
pietrelor și fabrică de pietrii monumentale

BERSTENBREIN TAMÁS és TARSÁ sculptor și ma-
iestru pietrar.

Atelierul central al magazinei: **Kolozsvár, Dézsma-u. 21.**

Magazin de pietrii monumentale, fabricate
proprii din: marmură, labrador, granit,
sienit etc. Kolozsvár, Ferenc József-út 25.

Biroul Central:

Nagyszeben, Fleischer-gasse 17.

Filiale: Déva, Nagyvárad.

In atenția onoratelor dame!

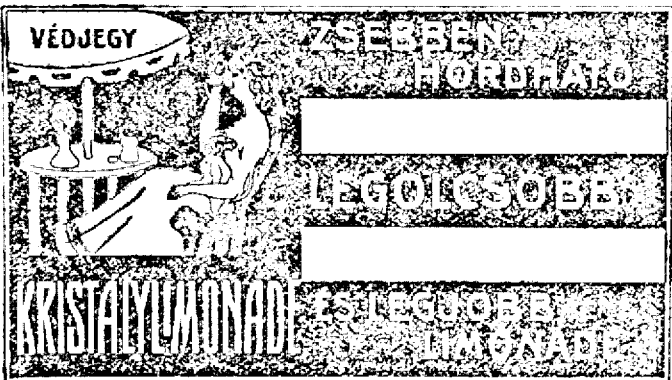
In salonul de modă pentru
pălării speciale de dame,
deschis în Sibiu, Fleischer-gasse Nr. 7—9,
al d-nei **Johanna Jekeli,**

se găsesc în bogat asortiment cele mai noi modele
de Paris, atât gata cât și forme numai. Intrarea e
liberă și neobligatoare, prețurile cele mai moderate.

Se primesc toffelul de reparaturi și transformări;
pălării de doliu se fac gata în 24 ore.

Se află în depozit tot felul de reticole, genți
pentru dame, moderne și prima calitate.

LIMONATA KRISTÁLY

se poate purta în buzunar,
e cea mai lefină și cea mai bună limonată.

Limonată contractată în praf. Se poate foarte comod
purta în buzunar. O porție 6 fileri. O cutie pentru
turiști cu 12 porții 80 fileri. — Face bune servicii în
escursii la sporturi și militari la exerciții. Se găsește în
orice prăvălie de delicatose și coloniale. Discompusă cu
orice apă dă o limonată ireproșabilă. — O pregătește
— — — fabrica de limonată Kristály a lui — — —

KERTÉSZ ERNŐ

farmacist în SZABADKA, 103 Tr.